
Van: 10 2e
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 18:13
Aan: 10 2e
CC: 10 2e
10 2e
Onderwerp: FW: Marokko: beantwoording EK-vragen tbv wetsbehandeling: graag uw reactie vrijdag 12/2
Bijlagen: Nota behorende bij nota nav verslag opzeggingswet verdrag Marokko.doc; 20160211
Nota naar aanleiding van het verslag met markering.doc

Beste 10 2e ,

Zoals besproken stuur ik je hierbij de mail die ik aan de minister heb gestuurd met de conceptantwoorden op de schriftelijke vragen van de Eerste Kamer (tbv de behandeling van de opzeggingswet Marokko op 16 februari). Die mail bevat de stukken die ook in digidoc aan Minister en Staatssecretaris worden gezonden. Mijn verzoek is of jij deze mail spoedshalve *vandaag* aan de Staatssecretaris wil doorsturen via de mail.

Ter achtergrond bij het proces het volgende. De commissie SZW van de EK heeft ingestemd met de door de minister gewenste spoedprocedure voor de behandeling van de opzeggingswet voor het verdrag met Marokko, onder voorbehoud dat de nota naar aanleiding van het verslag de Kamer uiterlijk vrijdag 12 februari (1700) heeft bereikt. Zoals ik je zei, hebben wij de EK vragen afgelopen dinsdag en woensdag ontvangen en was het dus niet mogelijk de antwoorden eerder aan te leveren.

In het bestand in de bijlage hebben wij de voor de Staatssecretaris meest relevante passage groen gearceerd (het betreft een tekst op pagina 6, 7). Dit in aanvulling op de gele arcering die we in eerste instantie voor de minister hebben gemaakt en die in onderstaande mail wordt toegelicht.

Met vriendelijke groet,

10 2e

Directie Internationale Zaken
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
10 2e @minszw.nl
070 10 2e / 06 10 2e

Van: 10 2e
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 18:11
Aan: Asscher, L.
CC: 10 2e
Onderwerp: Marokko: beantwoording EK-vragen tbv wetsbehandeling: graag uw reactie vrijdag 12/2

Minister,

Hierbij ontvangt u de conceptantwoorden op de schriftelijke vragen van de Eerste Kamer tbv de behandeling van de opzeggingswet Marokko op 16 februari. Zoals besproken ontvangt u deze antwoorden spoedshalve via de mail. In de eveneens bijgevoegde nota wordt uw aandacht in het bijzonder gevraagd voor een aantal politiek relevante punten in de beantwoording. Voor uw gemak zijn deze antwoorden in de set met antwoorden geel gearceerd.

Graag horen wij vrijdag 12 februari of u akkoord bent met deze antwoorden zodat deze tijdig (vrijdag 12 februari voor 17:00) naar de Eerste Kamer kunnen worden gestuurd. De commissie SZW van de EK heeft namelijk ingestemd met de spoedprocedure voor de behandeling, onder voorbehoud dat de nota naar aanleiding van het verslag de Eerste Kamer uiterlijk vrijdag 12 februari heeft bereikt.

De antwoorden liggen ook voor aan de Staatssecretaris en de minister van Buitenlandse Zaken omdat u de antwoorden mede namens hen indient.

Met vriendelijke groet,

10 2e

Directie Internationale Zaken
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

10 2e @minszw.nl

070 10 2e / 06 10 2e

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 11:45
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: ter afstemming: nota naar aanleiding van het verslag Marokko.
Bijlagen: 20160204 Nota naar aanleiding van het verslag.opm .doc

Zie hierbij tekstuele en inhoudelijke opmerkingen.
Vr. gr.

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 1:27
Aan:

@dtv.minvenj.nl';

BD/DEIA/IBP'; - BD/DMB/AO&T'; (Sociale Verzekeringsbank)';
(Sociale Verzekeringsbank)'; '@svb.nl'; '
(Sociale Verzekeringsbank)'

CC:
Onderwerp: ter afstemming: nota naar aanleiding van het verslag Marokko.

Beste collega's,

Dank aan iedereen voor de constructieve bijdragen in de loop van deze lange dag. Zie in de bijlage het resultaat: een eerste integrale versie van de nota naar aanleiding van het verslag. Op sommige punten zijn de teksten bijgesteld en/of aangevuld. Daarom het verzoek of iedereen nog even goed naar haar/zijn eigen antwoorden wil kijken, naast natuurlijk de tekst in het geheel.

Graag jullie eventuele reacties later vanochtend voor 11.00 in concrete tekstsuggesties in Track Changes.

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 18:09
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: Ter informatie: nota naar aanleiding van het verslag Marokko
Bijlagen: 20160211 Nota naar aanleiding van het verslag schoon.doc

Met afgesproken dat hij jullie zal informeren zodra minister BZ morgen akkoord heeft gegeven.

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 17:59
Aan:

@dtv.minvenj.nl';

BD/DEIA/IBP';

(Sociale Verzekeringsbank)';

BD/DMB/AO&T';

(Sociale Verzekeringsbank)';

@svb.nl';

(Sociale Verzekeringsbank)'

CC:
Onderwerp: Ter informatie: nota naar aanleiding van het verslag Marokko

Beste collega's,

Nogmaals dank voor al jullie tijdige en constructieve bijdragen aan onze nota over de opzeggingwet Marokko, en het actief meedenken in de afstemmingsfase. Zie in de bijlage het eindresultaat, tenminste in de staat waarin het bij ons de lijn in is gegaan.

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 15:05
Aan:
Onderwerp: Nota behorende bij nota nav verslag opzeggingswet verdrag Marokko
Bijlagen: Nota behorende bij nota nav verslag opzeggingswet verdrag Marokko.doc;
Aanbiedingsbrief EK nota nav verslag opzeggingswet verdrag Marokko.doc

Graag voor akkoord.

International Affairs Department
Ministry of Social Affairs and Employment
Parnassusplein 5 | 2511 VX The Hague
P.O. Box 90801 | 2509 LV The Hague
www.government.nl

T: +31 70
F: +31 70
E: @minszw.nl

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 16:28
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: vraag staatssecretaris

Stas heeft de verklaring ondertekend.

Groet,

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 12:28
Aan:
Onderwerp: FW: vraag staatssecretaris

Beste

Zie bijgaand een bericht voor de staatssecretaris, aangeleverd door IZ.

Groeten,

Van:
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 12:03
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: vraag staatssecretaris

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is mede-ondertekenaar van het Wetsvoorstel goedkeuring van het voornemen tot opzegging van het op 14 februari 1972 te Rabat tot stand gekomen Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (Trb. 1972, 34), en het op 3 november 1972 te Rabat tot stand gekomen Administratief Akkoord betreffende de wijze van toepassing van het Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (Trb. 1973, 130) omdat het opzeggen van het verdrag aan vijf van haar taken raakt:

1. Participatiewet

Opzegging van het verdrag ontnemt de verdragsrechtelijke bevoegdheid aan Nederland om vermogenscontroles uit te voeren in Marokko om de rechtmatigheid na te gaan van betaalde uitkeringen in het kader van de Participatiewet.

2. Aansturing en uitvoering SVB

De SVB is belast met de export van uitkeringen (volksverzekeringen) naar Marokko. Bij opzegging van het verdrag blijven oude gerechtigden in Marokko recht hebben op de export van hun uitkering zo lang zij blijven voldoen aan de voorwaarden. Er zullen echter geen nieuwe rechten ontstaan (bij gebreke aan verdragsrechtelijke basis voor export naar Marokko).

3. Anw

Vanaf de beëindiging van het socialezekerheidsverdrag met Marokko kan geen nieuw recht ontstaan voor de uitbetaling van een nabestaandenuitkering aan een weduwe in Marokko.

4. AOW

Vanaf de beëindiging van het socialezekerheidsverdrag met Marokko zullen nieuwe AOW-gerechtigden of AOW'ers die na beëindiging verdrag verhuizen naar Marokko slechts recht hebben op een AOW-uitkering ter

hoogte van de samenwonenden norm (50%), zelfs indien zij alleenstaand zijn (toepassing van de wet BEU (beperking export uitkeringen), bij gebreke aan een sociaizekerheidshandlingsverdrag met Marokko).

5. Ontwikkeling en ondersteuning samenwerking SUWI-keten

UWV (werknemersverzekeringen en toeslagen) en IB(Wkb) zijn ook belast met de export van uitkeringen naar Marokko. Bij beëindigen van het verdrag blijven oude gerechtigden recht hebben op export van hun uitkeringen zo lang zij blijven voldoen aan de voorwaarden. Er zullen echter geen nieuwe rechten ontstaan (bij gebreke aan verdragsrechtelijke basis voor export naar Marokko).

Met vriendelijke groet,

Van:

Verzonden: donderdag 11 februari 2016 11:24

Aan:

CC:

Onderwerp: vraag staatssecretaris

, , dat is gedaan vanwege o.a. handhavingsaspecten vermogensonderzoeken particiaptiewet. (en volgens mij ook vanwege haar verantwoordelijkheid voor de svb. , kun jij iets aanlevren?

Stas is ook mede indiener wetsvoorstel.

Van:

Verzonden: donderdag 11 februari 2016 11:17

Aan:

CC:

Onderwerp: FW: voorbeeld verklaring van contraseign

Ha en ,

Kunnen jullie mij vanmiddag, als de nota nav het verslag-drukke is geluwd, helpen aan een tekstje?

Groeten,

Van:

Verzonden: donderdag 11 februari 2016 11:15

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Ik heb nog niets ontvangen.

Van onze minister heb ik al ontvangen, maar staatssecretaris wil weten waarom zij een wetsvoorstel van de minister moet mede ondertekenen. Kan jij nagaan of staatssecretaris betrokken was bij de voorbereiding en of het noodzakelijk dat zij mede ondertekent? Graag een korte toelichting per mail die doorgestuurd kan worden naar de stas.

Groet,

Van:

Verzonden: donderdag 11 februari 2016 10:34

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Ha ,

Heb je al iets ontvangen van BZ of van VWS? Zo niet, dan ga ik ze even vragen naar de stand van zaken.

Groeten,

Van:

Verzonden: dinsdag 9 februari 2016 10:31

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Ik ga het in orde maken. Na ondertekening bewaar ik ze bij mij voor de publicatie.

Groet,

Van:

Verzonden: dinsdag 9 februari 2016 10:27

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Ha ,

Dat zou heel fijn zijn. Ik heb er twee gemaakt; één voor de minister en één voor de stas. Ze zijn bijgevoegd. Bedankt!

Groeten,

Van:

Verzonden: dinsdag 9 februari 2016 10:25

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Ik kan het voor je afgeven bij BO. Is de versie van gisteren ongewijzigd?

Groet,

Van:

Verzonden: dinsdag 9 februari 2016 10:14

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Ha ,

Ik heb de verklaringen van contraseign verstuurd aan BZ en aan VWS. Als het goed is worden ze getekend en wel door een bode bij jou terugbezorgd. Weet jij hoe ik de verklaringen voor SZW bij de minister en staatssecretaris krijg? Is er iemand bij BO die deze verwerkt/voorlegt?

Groeten,

Van:

Verzonden: maandag 8 februari 2016 15:17

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Het is goed zo, inderdaad per bewindspersoon een eigen formulier.

Groet,

Van:

Verzonden: maandag 8 februari 2016 15:12

Aan:

Onderwerp: RE: voorbeeld verklaring van contraseign

Ha ,

Zo dus, toch? Of moeten alle ondertekenaars op één formulier? Ik ben er vanuit gegaan dat de staatssecretaris, MinVWS en MinBZ en eigen formulier krijgen?

Groeten,

Van:

Verzonden: vrijdag 5 februari 2016 11:30

Aan:

Onderwerp: voorbeeld verklaring van contraseign

Urgentie: Hoog

Zie hier een voorbeeld.

Alle data moeten open blijven. Deze worden tzt door middel van een datumstempel voorzien door mij. Alleen de titel en ondertekening aanpassen dus.

Groet,

Van: *Postbus BO-parlement(boparlement@minszw.nl)
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 8:25
Aan:
CC:
Onderwerp: verslag 34052 ek-C - verdrag met Marokko
Bijlagen: 34052 ek-C.doc

Goedemorgen collega's,

Bovengenoemd verslag is ongewijzigd vastgesteld!!

Met vriendelijke groet,

Vergaderjaar 2015-2016

- 34 052** Goedkeuring van het voornemen tot opzegging van het op 14 februari 1971 te Rabat tot stand gekomen Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (Trb. 1972, 34), en het op 3 november 1972 te Rabat tot stand gekomen Administratief Akkoord betreffende de wijze van toepassing van het Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (Trb. 1973, 130)

C**VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID¹**

Vastgesteld 10 februari 2016

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen. De commissie verzoekt de regering de vragen uiterlijk 12 februari 2016 te beantwoorden. Vertrouwende op een volledige en tijdige reactie achten de leden van de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel op 16 februari 2016 voldoende voorbereid.

VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het wetsvoorstel tot opzegging van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko. Zij gaan akkoord met de opzegging vóór 1 juli 2016 van dit verdrag om de opzegging op 1 januari 2017 in werking te laten treden.

¹ Samenstelling:

Nagel (50PLUS), Elzinga (SP), Ten Hoeve (OSF), Ester (CU) (*vice-voorzitter*), De Grave (VVD), Hoekstra (CDA), Postema (PvdA), Sent (PvdA), Kok (PVV), Kops (PVV), Dercksen (PVV), Don (SP), Jorritsma-Lebbink (VVD), Van Kesteren (CDA), Krikke (VVD), Lintmeijer (GL), Meijer (SP), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Prast (D66), Rinnooy Kan (D66) (*voorzitter*), Rombouts (CDA), Schalk (SGP), Schnabel (D66), Teunissen (PvdD), Van de Ven (VVD), Vreeman (PvdA)

De leden van deze fractie vragen de regering om nog eens aan te geven vóór welke datum en in welk jaar het wetsvoorstel in het Staatsblad moet zijn geplaatst indien het hele traject van een raadgevend referendum wordt doorlopen vóór de opzegging van het Verdrag met Marokko, uiterlijk op 30 juni 2016. Zij wijzen daarbij naar de termijnen die zijn opgenomen in de Wet raadgevend referendum en verzoeken de regering hen te informeren over het minimale aantal weken dat nodig zou zijn indien het volledige traject van een –uiteindelijk negatief – referendum wordt doorlopen, om te komen tot een opzegging door de regering van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko vóór 1 juli 2016.

De leden van de VVD-fractie hebben in het kader van de beoordeling van het voorliggende wetsvoorstel en de parlementaire geschiedenis geconstateerd dat bij hen nog grote onduidelijkheid bestaat over het beleid en de uitvoering van het Nederlandse sociale zekerheidstelsel in internationaal perspectief. Zij verzoeken de regering om de Kamer vóór Prinsjesdag 2016 een notitie toe te sturen over het internationale (verdrags-)beleid van Nederland op het terrein van het sociale zekerheidsrecht.

CDA-fractie

Met belangstelling hebben de leden van de CDA -fractie kennisgenomen van het voornemen tot opzegging van het Verdrag inzake sociale zekerheid met Marokko. Dat de onderhandelingen met Marokko niet tot overeenstemming hebben geleid, betreuren deze leden ten zeerste.

De leden van de CDA- fractie vragen welke internationale consequenties het ingaan op de eis van Marokko om ook de West Sahara onder te brengen bij dit sociale zekerheidsverdrag, met zich meegebracht zou kunnen hebben. Deze leden onderschrijven de stelling dat in volkenrechtelijke zin de Westelijke Sahara niet gerekend kan worden tot Marokkaans grondgebied, maar zouden graag nog eens uitgelegd willen hebben of op het punt van de sociale zekerheid niet toch een uitzondering gemaakt had kunnen worden.

Ook zouden de leden van de CDA-fractie geïnformeerd willen worden over de gevolgen van de invoering van het Associatiebesluit van de EU met Marokko. Kan iets gezegd worden over de ondertekening van deze associatieovereenkomst, waarvoor de onderhandelingen toch zijn afgerond?

Zien deze leden het goed, dan zou met de inwerkingtreding van dit EU-akkoord maatregelen voor weduwen- en wezenpensioen en arbeidsongeschiktheid, die nu per 1 januari 2017 zouden ingaan, weer op het oude niveau gaan herleven. Kan de regering een opsomming geven van de precieze consequenties voor de verschillende soorten uitkeringen? Heeft de regering overwogen om de invoering van de Europese associatieovereenkomst af te wachten? Kan de regering aangeven waarom zij dit niet opportuun acht?

Kan ook worden toegelicht of en hoe Nederlandse controlemogelijkheden uitgevoerd kunnen worden in samenwerking met de Marokkaanse autoriteiten op die geëxporteerde uitkeringen die niet vervallen met de opzegging van het Verdrag?

Marokko heeft het voornemen tot opzegging van het Verdrag gekenschetst als een "onvriendelijke daad". Wat zijn de gevolgen van dit eenzijdig opzeggen na de extra eisen? Wat gebeurt er bijvoorbeeld met de re-admissie van Marokkaanse vreemdelingen? Kunnen er ook ongewenste effecten optreden voor de Europese migratie agenda, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

De leden van de CDA-fractie vernemen ook graag of er nog onderhandelingen worden gevoerd met Marokko om uit deze impasse te komen, nu de regering de bereidheid daartoe duidelijk heeft uitgesproken.

D66-fractie

De leden van de fractie van D66 hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel dat zowel de export van kinderbijslag en kindgebonden budget als de vergoeding van zorgkosten bij tijdelijk verblijf in Marokko stopzet.

In de memorie van toelichting staat dat, op grond van het in het Verdrag opgenomen overgangsrecht, het Verdrag van toepassing blijft op de op het moment van buitenwerkingtreding van het verdrag naar Marokko geëxporteerde uitkeringen.² In de nota naar aanleiding van het verslag deelt de minister mede dat de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) en de Wet op het Kindgebonden Budget (WKB) niet langer exporteerbaar zijn voor kinderen die vanaf 1 januari 2016 in Marokko gaan wonen³ In paragraaf 8 van de memorie van toelichting staat echter vermeld dat de export van de AKW en de WKB voor de lopende gevallen wegens overgangsrecht stoppen per 1 juli 2016.⁴ Graag vragen de leden van de fractie van D66 of de regering nogmaals kan verduidelijken wat voorliggend wetsvoorstel precies regelt voor de lopende gevallen.

De regering onderkent dat de gevolgen van het eenzijdig opzeggen van het Verdrag door Nederland aanzienlijk kunnen zijn. Er bestaat samenwerking met Marokko op terreinen van civielrecht, strafrecht, politietaken, terrorismebestrijding, migratie, defensie en ook zijn er Nederlandse belangen bij douane- en fiscale samenwerking. Wegen, naar de mening van de regering, de mogelijk negatieve consequenties van opzegging – gelet op de vele wederzijdse belangen – voldoende op tegen de financiële baten bij opzegging?

Voorts vragen de leden van de fractie van D66 of de regering kan aangeven welke financiële baten er precies te verwachten zijn, gezien het feit dat bij de inwerkingtreding van het Associatiebesluit er wederom een exportverplichting voor AOW, nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen wordt ingevoerd. Tevens ontvangen deze leden graag de laatste stand van zaken rondom het Associatiebesluit tussen Marokko en de EU.

Is de regering momenteel in onderhandeling met andere landen om sociale zekerheidsverdragen aan te passen? Zo ja, met welke; en kan de regering aangeven wat de stand van zaken is rondom deze onderhandelingen?

Tevens zouden de leden van de D66-fractie graag van de regering horen of het haar bekend is hoeveel Marokkaanse burgers met Nederlandse sociale zekerheidsrechten in de Westelijke Sahara wonen. Heeft de regering overwogen Marokko voor te stellen een pragmatische oplossing te kiezen in het belang van de Marokkaanse rechthebbenden, bijvoorbeeld in de vorm van een post- en woonadres in Marokko zelf?

PVV-fractie

De leden van de fractie van de PVV hebben naar aanleiding van het voorstel nog een aantal vragen. In de brief van 15 december 2015⁵ wordt geconcludeerd dat er geen overeenstemming is bereikt over het wijzigingsprotocol en dat derhalve ook de afspraken uit het onderhandelingsakkoord van september 2015

² Kamerstuk II 2014/15, 34052, nr. 3, blz. 5.

³ Kamerstuk II 2014/15, 34052, nr. 8, blz. 24.

⁴ Kamerstuk II 2014/15, 34052, nr. 3, blz. 11.

⁵ Kamerstukken II 2015/16, 34052, nr. 16 en Kamerstukken I 2015/16, 33162, N.

niet worden uitgevoerd. Kan worden toegelicht waarom de minister in zijn brief, ondanks het feit dat de onderhandelingen daarmee zijn beëindigd, toch stelt evenwel nog steeds bereid te zijn om tot een akkoord te komen? Hoe verhoudt deze uitspraak zich tot de in de Tweede Kamer aangenomen motie-Schut-Welkzijn / Dijkgraaf⁶ en het gestelde in de brief van SZW van 14 oktober 2014⁷? Zijn de "muizengaatjes" inmiddels afgesloten?

Kan worden aangegeven of en zo ja in welke mate het toekomstig Associatiebesluit met de Europese Unie nog van invloed kan zijn na de opzegging van het onderhavige Algemeen Verdrag tussen Nederland en Marokko? Kan er dan sprake zijn van een nieuwe exportverplichting? Wat kunnen in dat geval de financiële gevolgen zijn?

Wat zijn de implicaties van opzegging op de reeds lopende uitkeringen, zo willen de leden van de PVV-fractie graag weten. In welke mate kan het woonlandbeginsel toepassing vinden op deze uitkeringen? Wat is het effect van het overgangsrecht na opzegging?

De leden van deze fractie vernemen ook graag in welke mate fraudebestrijding en handhaving na opzegging nog effectief kunnen zijn. Wat is de feitelijke verwachting ten aanzien van de controlemogelijkheden die er op basis van het overgangsrecht in het verdrag zijn en hoe denkt de regering om te gaan met het mogelijk niet nakomen door Marokko van de bestaande controlemogelijkheden? Wat zijn in dat geval de sanctiemogelijkheden?

Kan op basis van actuele inzichten een indicatie worden gegeven van enerzijds de huidige kosten van de diverse regelingen en anderzijds de kosten na opzegging en het verloop daarvan in de tijd?

Kan een overzicht worden gegeven van de totale cumulatieve financiële schade als gevolg van het niet kunnen toepassen van het woonlandbeginsel conform de betreffende wet, tot aan de voorziene opzegging per 1 januari 2017?

Tot slot vernemen de leden van de PVV-fractie graag wat de stand van zaken is inzake de verdragsaanpassingen met 18 andere landen teneinde de export stop te zetten. Kan een algemeen overzicht worden gegeven? En is de automatische verdragsaanpassing met de 13 betreffende landen overigens gerealiseerd?

PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met bezorgdheid kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij spreken hun waardering uit voor de lang volgehouden pogingen van de Nederlandse regering om tot overeenstemming met de regering van Marokko te komen over aanpassing van dit sociale zekerheidsverdrag. Zij hebben met waardering kennisgenomen van het inhoudelijke akkoord dat de beide regeringen in najaar 2015 bereikten en achten dat een billijke oplossing, die naar hun mening recht doet aan de posities van beide landen en de rechten van de belanghebbenden. Zij betreuren het in hoge mate dat door een aanvullende politieke eis van de Marokkaanse regering dit akkoord te elfder ure niet in een wijzigingsprotocol bezegeld kon worden.

De leden van de PvdA-hebben nog een aantal opmerkingen en vragen. Zij stellen vast dat de voorbereidende documenten van het wetsvoorstel vrijwel alle nog gebaseerd zijn op de periode van vóór het inhoudelijke compromis met de Marokkaanse regering over de trapsgewijze aanpassing van het

⁶ Kamerstukken II 2013/14, 29448, nr. 515.

⁷ Kamerstukken II 2014/15, 34052, nr. 5 en Kamerstukken I

sociale zekerheidsverdrag via een wijzigingsprotocol en wijzen in dit verband op de brieven van 29 september 2015 en 23 november 2015.⁸ Om die reden ontvangen de leden van de PvdA-fractie graag meer specifieke informatie over de daarop volgende fase waarin Marokko met de aanvullende eis kwam ten aanzien van de positie van uitkeringsgerechtigden die in het gebied van de Westelijke Sahara woonachtig zijn. In welke vorm is dit punt door de Marokkaanse regering naar voren gebracht, in geschreven vorm of louter mondeling in het gesprek tussen de ministers van Buitenlandse Zaken in december 2015? Op welk niveau en langs welke kanalen zijn er nadere gesprekken en onderhandelingen gevoerd en welke argumenten zijn hierbij gewisseld? Is bekend hoeveel uitkeringsgerechtigden in het gebied van de Westelijke Sahara woonachtig zijn? Wat is de reactie van de Marokkaanse regering geweest op het aangekondigde voornemen van de Nederlandse regering om dan alsnog het verdrag op te zeggen?

Graag krijgen deze leden toegelicht hoe de Nederlandse regering de internationale status van de Westelijke Sahara zoals de facto bestuurd door Marokko beoordeelt? Wat betekent dit voor de status en de rechten van de personen met de Marokkaanse nationaliteit die in dit gebied woonachtig zijn?

Met de regering achten de leden van de PvdA-fractie het niet onwaarschijnlijk dat opzegging van dit verdrag negatieve repercussies zal kunnen hebben op de samenwerking tussen Marokko en Nederland op uiteenlopende terreinen, waaronder sociale zekerheid, uitwisseling van kadastragegevens, economische samenwerking, terrorismebestrijding, justitiële samenwerking, remigratie en culturele uitwisselingen. Zij nodigen de regering uit nadere informatie en inzichten hierover met de Eerste Kamer te delen. Wegen de te verwachten nadelen van een breuk in de brede samenwerking tussen de twee landen op tegen de voorziene (financiële) voordelen van het opzeggen van dit sociale zekerheidsverdrag? Deze fractieleden verzoeken de regering hierbij ook de brief van de minister van Buitenlandse Zaken, d.d. 17 juni 2015 over de 400 jaar oude banden tussen Nederland en Marokko te betrekken.⁹

Voorts vragen zij naar het effect van de totstandkoming van het Associatiebesluit van de Europese Commissie met Marokko op de problematiek van de sociale uitkeringen vanuit Nederland aan in Marokko woonachtige uitkeringsgerechtigden, inclusief de mogelijkheden tot toepassing van het woonlandbeginsel.

Ten slotte wijzen de leden van de PvdA-fractie op enkele resterende methoden om geschillen te beslechten. Zij stellen vast dat het verdrag met Marokko naast onderhandelingen over verdragsaanpassing (art. 34, lid 1) dan wel verdragsopzegging (artt. 38-39) ook expliciet voorziet in de mogelijkheid tot het instellen van een scheidsrechterlijke commissie (art. 34, lid 2). Het is deze leden opgevallen dat in géén der voorbereidende documenten ingegaan is op deze laatstgenoemde verdragsmogelijkheid. Om die reden vragen zij de regering een oordeel over de inroepbaarheid en opportuniteit van dit mechanisme. Bovendien wijzen de leden van de PvdA-fractie op de mogelijkheid onder het algemene verdragenrecht om de werking van een verdrag op te schorten als (voorlopig) alternatief voor verdragsopzegging. Dit op grond van het feit dat beide verdragspartijen op grond van de Weense Conventie inzake het Verdragenrecht de plicht hebben om: (1) te goeder trouw te handelen, ook tijdens onderhandelingen; (2) in hun verdragsrelatie rekening te houden met wezenlijke verandering van omstandigheden in de sociale zekerheidsstelsels, zoals thans in Nederland ingetreden ten aanzien van die welke in 1972 bestonden ten tijde van de totstandkoming van het verdrag; en om (3) een andere verdragspartij niet in de onmogelijkheid te brengen tot uitvoering van het verdrag, zoals dat het geval voor Nederland lijkt te zijn om de reikwijdte van het verdrag te moeten uitbreiden tot de Westelijke Sahara. De leden van de PvdA-fractie vragen de regering of zij de mogelijkheid tot opschorting van de

⁸ Kamerstukken II 2015/16, 34052, nr. 14 en nr. 15.

⁹ Kamerstukken II 2014/15, 34052, nr. 9.

werking van het verdrag met Marokko heeft overwogen op basis van één of meer van de hierboven aangegeven rechtsgronden dan wel mogelijk andere gronden.

GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie krijgen graag inzicht in de wijze waarop de regering de voor- en nadelen van opzegging van het verdrag tegen elkaar heeft afgewogen. Kan de regering nader toelichten hoe deze afweging heeft plaatsgevonden en welke argumenten de doorslag hebben gegeven voor opzegging?

Gelet op de rechten die herleven bij de inwerkingtreding van het Associatiebesluit, concluderen de leden van fractie van GroenLinks dat het enige concrete financiële voordeel van de opzegging van het verdrag inhoudt het niet langer hoeven exporteren van kinderbijslag, het kindgebonden budget en uitkeringen op grond van de Toeslagenwet, alsmede de beëindiging van de werelddekking bij tijdelijk verblijf in het kader van de Zorgverzekeringswet. Is dat juist? Om hoeveel zaken en wat voor budget gaat het dan? De leden van deze fractie hebben sterk de indruk dat het aantal in Marokko verblijvende kinderen van ingezetenen in Nederland drastisch is geslonken de afgelopen jaren. In de memorie van antwoord bij de Wet herziening export kinderbijslag¹⁰ werd de ontwikkeling geschetst van het totaal aantal buiten de EU verblijvende kinderen waarvoor in Nederland kinderbijslag wordt uitgekeerd. Daar is te zien dat dat aantal in 1995 56.500 bedroeg, en in 2011 nog maar 13.600. Kan de regering de ontwikkeling van dat aantal van de afgelopen twintig jaar schetsen ten aanzien van in Marokko verblijvende kinderen? Welk bedrag is er momenteel gemoed met het uitkeren van kinderbijslag ten behoeve van deze kinderen?

Deelt de regering de inschatting van de Sociale Verzekeringsbank dat opzegging van het verdrag ertoe zal leiden dat van meer mensen beoordeeld moet worden waar zij – naar de omstandigheden beoordeeld - wonen en dat de woonplaats van kinderen regelmatig onderwerp van bezwaar- en beroepsprocedures zal worden, omdat deze dan bepalend zal zijn voor het recht op kinderbijslag?

De mogelijkheden voor keuring en controle in Marokko zijn onder het Associatiebesluit beperkter dan de mogelijkheden op grond van het huidige verdrag. Bij opzegging van het verdrag vervalt de juridische basis voor de werkzaamheden van de Nederlandse sociaal attaché in Marokko voor zover het de controle op de rechtmatigheid van WWB-uitkeringen en het uitvoeren van vermogenscontroles betreft. Is het juist dat Nederland als gevolg van het wegvallen van deze controlemogelijkheden jaarlijks 1 miljoen euro verliest? Welke aanwijzingen heeft de regering dat Marokko na opzegging van het verdrag zijn medewerking zal verlenen aan de controle van de rechtmatigheid van sociale verzekeringsuitkeringen? Ook de mogelijkheid om medische keuringen te laten uitvoeren in het kader van herbeoordelingen bij arbeidsongeschiktheid door de Marokkaanse autoriteiten komt te vervallen. Kan de regering een schatting geven van de verliespost die dat met zich meebrengt?

De regering stelt dat het verdrag buiten de controlemogelijkheden weinig voordelen biedt. Maar deelt de regering de mening van de leden van de GroenLinks-fractie dat opzegging eveneens gevolgen heeft of in elk geval kan hebben voor de samenwerking met Marokko op andere terreinen? Deze fractieleden denken hierbij aan overdracht van tenuitvoerlegging van vonnissen of van vervolging, strafrechtelijke samenwerking op het gebied van bestrijding van terrorisme en het gebied van deradicalisering, uitzetting van Marokkaanse burgers zonder verblijfstitel, integratie en cultuur. Het feit dat zo'n grote groep burgers in Nederland de Marokkaanse nationaliteit heeft, brengt toch vanzelf een groot belang voor een goede samenwerking met dat land met zich mee? Op basis van welke argumenten is de regering van mening dat opzegging van het verdrag, inclusief het hele voortraject, niet leidt tot een verslechtering van de

¹⁰ Kamerstukken I 2012/13, 33162, C, p. 5.

samenwerking? Van het in 2014 genomen besluit tot indiening van de opzeggingwet heeft Marokko gezegd dat te beschouwen als een "onvriendelijke daad" en dat de situatie niet zonder gevolgen kon blijven voor de bilaterale betrekkingen. Graag krijgen deze leden hierop een reactie.

De regering heeft te kennen gegeven nog steeds tot een overeenkomst te willen komen en in gesprek te blijven tot het moment dat Marokko formeel geïnformeerd moet worden over het voornemen tot opzeggen. Kan de regering schetsen welke stappen zij heeft gezet sinds de indiening van dit wetsvoorstel en met welk resultaat? Beschouwt de regering het voornemen tot opzegging vooral als een politiek breekijzer, of is zij werkelijk overtuigd van de juistheid van de opzegging? Welke kansen voor wijziging van het verdrag ziet de regering bij een verlenging van het onderhandelingsproces? En heeft zij overwogen om het verdrag onaangepast in stand te laten en de onderhandelingen te staken? Graag ontvangen de leden van de fractie van GroenLinks een toelichting hierop.

ChristenUnie-fractie

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben daarover nog enkele vragen. Kan de regering een korte reconstructie geven van de aard en frequentie van het overleg met de Marokkaanse regering in de laatste fase van de onderhandelingen? Het breekpunt concentreerde zich, naar deze leden hebben begrepen, op de aanvullende en nieuwe eis van de Marokkaanse regering met betrekking tot de Westelijke Sahara. Kan de regering aannemelijk maken dat deze aanvullende eis niet eerder ter tafel lag? Heeft de regering deze additionele kwestie niet zien aankomen in de meer informele gesprekken rond de aanpassing van het bilateraal verdrag? Is het overleg nu feitelijk gestaakt?

Welke alternatieven heeft de regering, naast de nu voorliggende opzeggingsvariant, overwogen? Wat waren daarvan de voor- en nadelen? Op basis van welke overwegingen is de finale afweging gemaakt?

In de memorie van toelichting geeft de regering de besparingen aan die het gevolg zijn van opzegging van het verdrag. Kan de regering ook aangeven, zo vragen de leden van de ChristenUnie-fractie, op hoeveel Marokkaanse kinderen dit in meer precieze zin betrekking heeft (AKW en WKB)?

Hoe beoordeelt de regering de geopolitieke dimensie van eenzijdige opzegging door Nederland van het verdrag met Marokko en hoe is deze meegewogen in de uiteindelijke besluitvorming? Hoe beoordeelt de regering de gevolgen van opzegging van het verdrag voor andere gebieden van samenwerking met Marokko? Hebben zich hierbij inmiddels concrete cases voorgedaan?

Hoe schat de regering de gevolgen van opzegging in voor noodzakelijke controlewerkzaamheden ter plekke van andere socialezekerheidsuitkeringen? Zal de animo om medewerking te verlenen niet drastisch teruglopen? Hebben zich hier sedert de indiening van het wetsvoorstel nog ontwikkelingen voorgedaan? Staat de continuering van de administratieve medewerking en de handhaafbaarheid van de controle op deze uitkeringen onder druk? Hoe ligt dit wat betreft samenwerking op strafrechtelijk gebied?

De leden van de ChristenUnie-fractie vinden het van groot belang dat er helder met onze Marokkaanse gemeenschap gecommuniceerd wordt over een eventuele opzegging van het verdrag. Hoe denkt de regering dit vorm te geven? Was de Marokkaanse gemeenschap ook betrokken in het voortraject van dit wetsvoorstel? Zijn zij gehoord en geconsulteerd? Zo niet, wat was daarvan de reden?

Dit wetsvoorstel sluit de onderhandelingen op het punt van het woonlandbeginsel met Marokko af. Impliceert dit dat het overleg en het contact met de Marokkaanse regering rond dit dossier volledig is stopgezet of ziet de regering nog mogelijkheden, zo vragen de leden van de ChristenUnie-fractie.

SGP-fractie

De leden van de fractie van de SGP hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel Goedkeuring voornemen tot opzegging Algemeen Verdrag en Administratief Akkoord inzake sociale zekerheid met Marokko. De leden van deze fractie achten deze wet een logisch vervolg op de Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid.¹¹ Zij hebben naar aanleiding van het voorstel nog enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie willen graag weten of de Nederlandse regering het woonlandbeginsel nog steeds een adequaat uitgangspunt voor de export van uitkeringen vindt.

Heeft de regering er zicht op of het principe van het woonlandbeginsel in enige vorm nu of in de toekomst wordt toegepast door andere landen binnen de EU? Wat zijn de consequenties van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep voor de opstelling van de regering ten aanzien van Marokko in Europees verband?

De leden van de SGP-fractie vragen of de regering kan aangeven op welke wijze het woonlandbeginsel alsnog zou kunnen worden ingebracht in het concept-Associatiebesluit tussen de EU en Marokko. Kan de regering toelichten wat de positie van andere lidstaten op dit punt is?

Kan de regering bevestigen dat het verleende onderhandelingsmandaat kennelijk op onjuiste veronderstellingen berustte, namelijk dat het woonlandbeginsel wel zou kunnen worden toegepast? Zo ja, welke gevolgen heeft dat voor haar opstelling bij het vast te stellen Associatiebesluit tussen de EU en Marokko, zo willen de leden van de SGP-fractie graag weten.

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien de nota naar aanleiding van het verslag van de regering - uiterlijk 12 februari 2016 - met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Rinnooy Kan

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Van Dooren

¹¹ Kamerstukken I 2011/12, 32878, A..

Van:
Verzonden: vrijdag 12 februari 2016 11:39
Aan: (Sociale Verzekeringsbank);
(Sociale Verzekeringsbank)
CC:
Onderwerp: Beantwoording VVD-Kamervragen AOW-export
Bijlagen: Beantwoording Kamervragen Schut-Welzijn (VVD) uitvoering motie Export AOW-uikeringen versie 12-2-2016.doc

Collega's,

Na enkele kleine aanpassingen door mijn directeur: hierbij de versie die nu naar de staatssecretaris gaat.

Dank voor jullie bijdrage !

Van:
Verzonden: vrijdag 12 februari 2016 14:52
Aan:
Onderwerp: FW: uitspraken Birou (Marokkaans minister) in marokkaans parlement

Cc vergeten

Met vriendelijke groet,

Directie Internationale Zaken
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

@minszw.nl

070 06

Van:
Verzonden: vrijdag 12 februari 2016 14:51
Aan:
Onderwerp: uitspraken Birou (Marokkaans minister) in marokkaans parlement

Hoi ,

Ti

Hierbij de informatie die wij van de ambassade hebben gekregen over de uitspraken die minister Birou (Marokkanen in het buitenland) in het Marokkaanse parlement over het verdrag. ¹¹ Zoals aangegeven in de schriftelijke beantwoording is er geen officiële reactie ontvangen. Onderstaand signaal hebben we tot nu alleen via hieronder genoemd artikel vernomen.

Groet,

From: Sociale Verzekeringsbank) [@svb.nl]
Sent: vrijdag 12 februari 2016 11:40
To:
Cc:
Subject: RE: Birou over sociale verdrag in Marokkaanse parlement

10 2a 10 2g

Met vriendelijke groet,

Van: @minbuza.nl
Verzonden: donderdag 11 februari 2016 13:30
Aan: (AV);
CC:
Onderwerp: Birou over sociale verdrag in Marokkaanse parlement

Hierbij de vertaling van artikel in alyaum, dank !, over Minister Birou in parlement afgelopen dinsdag:

In de eerste officiële verklaring over het lot van het sociale zekerheidsakkoord met Nederland, heeft Anis Birou - de minister van Marokkanen in het buitenland en immigratiezaken - gezegd, dat een uitzicht op een akkoord stopgezet is met de Sahara als reden.

Gedurende een zitting om vragen te stellen in het huis van afgevaardigden, op dinsdag, noemde de minister de ondertekening van 1972, wat het hele nationale grondgebied omvatte. Hij merkte op dat de onderhandelingen toen over de verlaging van de vergoeding voor Marokkanen, die niet op Nederlands grondgebied wonen, meer dan twee jaar heeft geduurd. Hij concludeerde dat een akkoord toen was bereikt.

Het akkoord werd gepresenteerd door de minister zonder afbreuk te doen aan de rechten van de begunstigden van de vergoeding momenteel. Daarbovenop concludeert hij dat er een verlaging is van de vergoeding voor Marokkanen die er in de toekomst van zullen profiteren.

Groeten,

Département Politique et Affaires Culturelles

Ambassade du Royaume des Pays-Bas

40. Rue de Tunis- Rabat | Boite postale 329 | Maroc
T +212 | F +212 | M +212

[@minbuza.nl](https://www.minbuza.nl)

www.mfa.nl/rab

Met vriendelijke groet,

Directie Internationale Zaken
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

[@minszw.nl](https://www.minszw.nl)

070 / 06

Van: @minbuza.nl]
Verzonden: vrijdag 12 februari 2016 16:12
Aan: ;
CC: (Sociale Verzekeringsbank);
Onderwerp: Marokko SZV - verslag gesprek - d.d. 10 feb 16

Op 10 februari jl. sprak telefonisch met en zijn volgende punten besproken:

10 2a, 10 2g

door dat eea al besproken is door en en opgevolgd door en .

gaf

Met vriendelijke groeten,

.....
DAM/ME
Directie Noord-Afrika en Midden-Oosten/Maghreb en Egypte
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20061 | 2500 EB | Den Haag

.....
T (+31) (0)70 / (0)6
F (+31) (0)70

@minbuza.nl
www.rijksoverheid.nl

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van:
Verzonden: vrijdag 12 februari 2016 17:07
Aan:

@dtv.minvenj.nl';

BD/DEIA/IBP';
Verzekeringsbank);
@svb.nl';

BD/DMB/AO&T';
(Sociale Verzekeringsbank)';

(Sociale

(Sociale Verzekeringsbank)'

CC:
Onderwerp: Nota naar aanleiding van het verslag Marokko naar EK
Bijlagen: IZ22245 EK Bijlage.doc

Beste collega's,

Met veel dank voor jullie harde werk, stuur ik jullie hierbij de nota naar aanleiding van het verslag Marokko zoals die zojuist naar de Eerste Kamer is gestuurd.

Fijn weekend!

Met vriendelijke groet,

Directie Internationale Zaken
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

@minszw.nl

070 / 06

34 052

Goedkeuring van het voornemen tot opzegging van het op 14 februari 1972 te Rabat tot stand gekomen Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (Trb. 1972, 34), en het op 3 november 1972 te Rabat tot stand gekomen Administratief Akkoord betreffende de wijze van toepassing van het Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (Trb. 1973, 130)

Nota naar aanleiding van het verslag

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN

1. Het Verdrag en het Akkoord
2. Beleid
3. Gevolgen van de opzegging
4. Overgangsrecht
5. Associatierecht
6. Inwerkingtreding
7. Financiële effecten en cijfers
8. Westelijke Sahara
9. Overig

I ALGEMEEN

Allereerst wil ik, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Eerste Kamer dank zeggen voor hun inbreng op het voorliggende wetsvoorstel tot goedkeuring van het voornemen tot opzegging van het op 14 februari 1972 te Rabat tot stand gekomen Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (*Trb.* 1972, 34), en het op 3 november 1972 te Rabat tot stand gekomen Administratieve Akkoord betreffende de wijze van toepassing van het Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (*Trb.* 1973, 130). Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van deze fracties.

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het wetsvoorstel tot opzegging van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko. De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voornemen tot opzegging van het Verdrag inzake sociale zekerheid met Marokko. Deze leden betreuen ten eerste dat de onderhandelingen met Marokko niet tot overeenstemming hebben geleid. De leden van de fractie van D66 hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel dat zowel de export van kinderbijslag en kindgebonden budget als de vergoeding van zorgkosten bij tijdelijk verblijf in Marokko stopzet. De leden van de fractie van de PVV hebben naar aanleiding van het voorstel nog een aantal vragen. De leden van de PvdA-fractie hebben met bezorgdheid kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij spreken hun waardering uit voor de lang volgehouden pogingen van de Nederlandse regering om tot overeenstemming te komen met de regering van Marokko over aanpassing van dit sociale zekerheidsverdrag. Zij hebben met waardering kennisgenomen van het inhoudelijke akkoord dat de beide regeringen in het najaar van 2015 bereikten en achten dat een billijke oplossing, die naar hun mening recht doet aan de posities van beide landen en de rechten van de belanghebbenden. Zij betreuen het in hoge mate dat door een aanvullende politieke eis van de Marokkaanse regering dit akkoord te elfder ure niet in een wijzigingsprotocol bezegeld kon worden. De leden van de GroenLinks-fractie krijgen graag inzicht in de wijze waarop de regering de voor- en nadelen van opzegging van het verdrag tegen elkaar heeft afgewogen. De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben daarover nog enkele vragen. De leden van de fractie van de SGP hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. De leden van deze fractie achten deze wet een logisch vervolg op de Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid. Zij hebben naar aanleiding van het voorstel nog enkele vragen.

Deze fracties geven aan nog enkele vragen en opmerkingen bij dit wetsvoorstel te hebben. In deze nota wordt ingegaan op de vragen en opmerkingen van de verschillende fracties over het onderhavige wetsvoorstel. Om vragen zoveel mogelijk in samenhang te beantwoorden, is daarbij afgeweken van de volgorde van het voorlopig verslag en zijn de vragen thematisch gegroepeerd.

1. Het Verdrag en het Akkoord

De leden van de fractie van GroenLinks vragen om te schetsen welke stappen zijn gezet sinds de indiening van het onderhavige wetsvoorstel en met welk resultaat. De leden van de PvdA-fractie vragen om meer specifieke informatie over de fase waarin Marokko met de aanvullende eis kwam ten aanzien van de positie van uitkeringsgerechtigden die in het gebied van de Westelijke Sahara woonachtig zijn. In welke vorm is dit punt door de Marokkaanse regering naar voren gebracht, ingeschreven vorm of louter mondeling in het gesprek tussen de ministers van Buitenlandse Zaken in december 2015, zo vragen deze leden. Ook vragen de leden van de PvdA-fractie op welk niveau en langs welke kanalen er andere gesprekken en onderhandelingen gevoerd zijn en welke argumenten hierbij gewisseld zijn. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of de regering een reconstructie kan geven van de aard en frequentie van het overleg met de Marokkaanse regering in de laatste fase van de onderhandelingen. Voorts vragen deze leden of de regering aannemelijk kan maken dat de aanvullende eis met betrekking tot de Westelijke Sahara niet eerder ter tafel lag en of de regering deze additionele kwestie niet eerder heeft zien aankomen in de informele

gesprekken rond de aanpassing van het verdrag.

De regering beantwoordt deze vragen van de leden aan de hand van een schets van de genomen stappen sinds de indiening van het wetsvoorstel. Na indiening van het onderhavige wetsvoorstel heeft de minister van Buitenlandse Zaken op 24 en 25 februari 2015 een bezoek gebracht aan Marokko. Op 24 en 25 maart 2015 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een bezoek gebracht aan Marokko in het kader van integratie en (de)radicalisering. Tijdens deze bezoeken is tevens gesproken over het bilaterale socialezekerheidsdossier. Dit om te bezien of er een opening in dit dossier gecreëerd kon worden. Uiteindelijk hebben deze bezoeken ertoe geleid dat op 6 mei 2015 een gemeenschappelijke verklaring gepubliceerd is. Daarin gaven Nederland en Marokko aan serieuze en inhoudelijke onderhandelingen te voeren over herziening van het verdrag met het oog op het binnen enkele weken bereiken van een akkoord. Hierop zijn de onderhandelingen op 28 en 29 mei en op 25 en 26 juni 2015 hervat. Tijdens deze onderhandelingen zijn partijen dichterbij elkaar gekomen. Na onderhandelingen in september is er uiteindelijk een politiek akkoord bereikt waarover uw Kamer is geïnformeerd in de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 26 oktober 2015¹. Na het in september 2015 gesloten politieke akkoord hebben Marokko en Nederland teksten uitgewisseld ten behoeve van de technische omzetting van het gesloten akkoord in een protocol tot wijziging van het verdrag met Marokko. Na het aanbieden van het eerste conceptprotocol is vrijwel wekelijks en vaak ook meerdere keren per week contact geweest met de Marokkaanse autoriteiten. Dit waren contacten op hoogambtelijk en diplomatiek niveau. Op 24 november 2015 zijn door de Marokkaanse autoriteiten voor het eerst aanvullende eisen gesteld. Op deze datum is door Marokko gevraagd om ook een financiële tegemoetkoming te bieden aan andere categorieën rechthebbenden die niet in bezwaar en beroep waren gegaan. Zoals aangegeven in mijn brief van 26 oktober 2015 aan uw Kamer is in het akkoord van september afgesproken dat dit slechts voor Algemene nabestaandenwet(Anw)-gerechtigden het geval zou zijn. Naar inschatting van de regering was op dat punt overeenstemming te bereiken. Een volgende aanvullende eis is pas tijdens een gesprek van de minister van Buitenlandse Zaken met zijn Marokkaanse counterpart op 14 december 2015 expliciet gesteld. Toen heeft Marokko de expliciete aanvullende eis gesteld dat Nederland voortaan ook uitkeringen dient te gaan exporteren naar de Westelijke Sahara. Nederland heeft hierop aangegeven dat export naar de Westelijke Sahara voor Nederland niet mogelijk is omdat Nederland hiermee in strijd zou handelen met nationale wetgeving (Wet beperking export uitkeringen, Wet BEU) en internationaal recht. Op 7 december 2015 had Marokko bij diplomatieke nota voor het eerst een toespeling gemaakt op export naar de Westelijke Sahara, zonder evenwel de Westelijke Sahara uitdrukkelijk te benoemen.

Op de vraag of de regering de additionele kwestie ten aanzien van de Westelijke Sahara niet eerder had zien aankomen, kan het volgende worden gemeld. De export van Nederlandse uitkeringen naar de Westelijke Sahara is verder één keer eerder aan de orde gekomen in de onderhandelingen die hebben geleid tot het politiek akkoord van 29 september 2015. Toen heeft de Marokkaanse delegatie geaccepteerd dat Nederland niet naar de Westelijke Sahara kan exporteren. In de onderhandelingen die hebben geleid tot het akkoord is ook eerder gesproken over compensatie van gerechtigden die niet in bezwaar en beroep zijn gegaan. Dit heeft erin geresulteerd dat alleen Anw-gerechtigden een financiële tegemoetkoming zouden ontvangen, zoals aangegeven in mijn brief van 26 oktober 2015.

Leden van de fractie van de ChristenUnie vragen welke alternatieven de regering heeft overwogen naast de voorliggende opzeggingsvariant en wat hiervan de voor- en nadelen waren. De leden van de fracties van GroenLinks en de ChristenUnie vragen nadere toelichting bij de overwegingen en argumenten die hebben geleid tot de finale afweging tot opzegging van het verdrag. Daarbij vragen de leden van de fractie van GroenLinks inzicht in de wijze waarop de voor- en nadelen van opzegging van het verdrag tegen elkaar zijn afgewogen. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen hoe de geopolitieke dimensie van opzegging is beoordeeld en meegewogen in de finale afweging tot opzegging van het verdrag. De leden van de GroenLinks-fractie vragen tevens of het voornemen tot opzegging vooral als een politiek breekijzer wordt beschouwd of dat de regering overtuigd is van de juistheid van opzegging. Tevens vragen deze leden of de regering

¹ Kamerstuk 33 162, M.

overwogen heeft het verdrag onaangepast in stand te laten en de onderhandelingen te staken. De leden van GroenLinks vragen of, gezien het feit dat een grote groep burgers in Nederland de Marokkaanse nationaliteit heeft, de regering het ermee eens is dat samenwerking met Marokko van groot belang is.

De regering heeft meerdere malen aangegeven dat een akkoord over aanpassing van het verdrag het alternatief is dat de voorkeur van de regering heeft boven opzegging van het verdrag. Daar heeft de regering zich ook sterk voor ingezet. Een dergelijk akkoord heeft als voordeel dat Nederlandse beleidsdoelen kunnen worden gerealiseerd met wederzijdse instemming. Uiteraard betekent een akkoord dat beide partijen moeten geven en nemen. Zo zijn in het politieke akkoord van september 2015 verzachtende maatregelen en langere overgangstermijnen geboden. Bij het uitblijven van een akkoord heeft de regering in oktober 2014, rekening houdend met de Tweede Kamermotie Schut-Welkzijn/Dijkgraaf², het onderhavige wetsvoorstel ingediend. Zoals aangegeven in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel heeft de regering een breed palet aan elementen betrokken bij de finale afweging tot opzegging van het verdrag. Het gaat dan om de realisatie van de Nederlandse beleidsdoelen van stopzetten export kinderbijslag en kindgebonden budget en beëindigen van de werelddekking bij tijdelijk verblijf in het kader van de Zorgverzekeringswet, de financiële effecten en de betrekkingen met Marokko in brede zin, waaronder de geopolitieke aspecten. Daarnaast zijn handhavingsaspecten meegewogen. Dit betreft het vervallen van de juridische basis voor de werkzaamheden van de attaché voor sociale zaken in Marokko voor zover het de controle op de rechtmatigheid van in Nederland verstrekte uitkeringen betreft op basis van de Participatiewet en de risico's ten aanzien van de controle op de rechtmatigheid van geëxporteerde socialeverzekeringsuitkeringen, zoals het vervallen van de mogelijkheid om medische keuringen te laten uitvoeren door de Marokkaanse autoriteiten. Ook zijn meegewogen het vervallen van de aanwijfsregels voor de toepasselijke wetgeving, bijvoorbeeld voor gedetacheerden, en de toekomstige socialezekerheidsrelatie tussen Marokko en de lidstaten van de Europese Unie op basis van het Associatiebesluit. Alles afwegende en rekening houdend met de motie Schut-Welkzijn/Dijkgraaf, heeft de regering ervoor gekozen om over te gaan tot indiening bij uw Kamer van een wetsvoorstel ter goedkeuring van het voornemen tot opzegging van het verdrag. Het voornemen tot opzegging van het verdrag is daarmee geen politiek breekijzer. Wel is de wens van de Tweede Kamer zoals verwoord in de motie Schut-Welkzijn/Dijkgraaf gebruikt richting Marokko als duidelijk signaal vanuit het Nederlandse parlement. De regering is van mening dat bilaterale socialezekerheidsverdragen de ontwikkelingen in de stelsels van de verdragspartijen moeten kunnen volgen. Een verdrag is immers een afspiegeling van de stelsels van beide landen. Daarnaast heeft de regering geconstateerd dat het verdrag, buiten de controles in het kader van de Participatiewet, weinig voordelen biedt voor Nederland. Door verdragsopzegging worden Nederlandse beleidsdoelen gerealiseerd. Wanneer het verdrag ongewijzigd wordt voortgezet, worden deze doelen niet gerealiseerd. Daarom is dat alternatief volgens de regering ook niet wenselijk. Uiteindelijk heeft de regering afgewogen om niet te willen afzien van implementatie van de door Nederland gewenste beleidsdoelen uit vrees voor mogelijke gevolgen waarvan niet valt in te schatten of die zich daadwerkelijk zullen voordoen. Het is niet de wens van de regering om de kwestie van het verdrag te verbreden naar andere terreinen waarop Marokko en Nederland samenwerken. Marokko en Nederland onderhouden al jarenlang een goede relatie en Nederland kent een grote groep burgers met de Marokkaanse nationaliteit. De regering hecht dan ook zeer aan deze relatie.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat het onderliggende wetsvoorstel de onderhandelingen op het punt van het woonlandbeginsel met Marokko afsluit en vragen of dit impliceert dat het overleg en het contact met de Marokkaanse autoriteiten rond dit dossier volledig is stopgezet. Voorts vragen de leden van deze fractie of de regering nog mogelijkheden ziet voor overleg en contact met de Marokkaanse regering. Tevens vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of het overleg nu feitelijk gestaakt is. De leden van de CDA-fractie vragen of er nog onderhandelingen met Marokko gevoerd worden om uit de impasse te komen, nu de regering de bereidheid daartoe duidelijk heeft uitgesproken. De leden van de GroenLinks-fractie vragen welke kansen de regering ziet voor wijziging van het verdrag bij een verlenging van het

² Kamerstuk 26 448 nr. 515

onderhandelingsproces.

Er zijn contacten op verschillende niveaus tussen beide landen, maar er wordt op dit moment niet onderhandeld. De onderhandelingen zijn gevoerd en afgerond. Er lag een goed akkoord in het belang van beide landen. De regering staat binnen het raamwerk van het eerder gesloten akkoord nog steeds open voor het sluiten van een aangepast verdrag. De deur van Nederland staat open om besprekingen te voeren. Deze bereidheid van Nederland is ook op verschillende niveaus richting Marokko aangegeven. Een akkoord zal er wel vóór 1 juli van dit jaar moeten liggen. Voor deze datum moeten de Marokkaanse autoriteiten namelijk in kennis gesteld worden van opzegging van het verdrag. Een verdere verlenging van het onderhandelingsproces zal de kans op een wijziging van het verdrag niet vergroten.

De leden van de fractie van de PvdA vragen de regering om een oordeel over de inroepbaarheid en opportuniteit van de scheidsrechterlijke commissie.

Artikel 34 van het huidige verdrag voorziet in procedures voor de beslechting van geschillen met betrekking tot de uitlegging en toepassing van dat verdrag. Wat betreft de uitlegging en toepassing van het huidige verdrag bestaat thans geen geschil tussen Marokko en Nederland. De in het betreffende artikel voorziene procedures zijn in dit geval dan ook niet aan de orde.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering, uitgaande van de Weense Conventie inzake het Verdragenrecht of op andere gronden, de mogelijkheid heeft overwogen tot opschorting van de werking van het verdrag met Marokko als (voorlopig) alternatief voor verdragsopzegging. Het verdragenrecht biedt de mogelijkheid de werking van (bepalingen van) een verdrag op te schorten, indien het verdrag daarin voorziet of indien verdragspartijen gezamenlijk overeenstemming bereiken over de opschorting. In het geldende sociale zekerheidsverdrag is niet in de mogelijkheid van opschorting voorzien. Het is niet realistisch te veronderstellen dat over opschorting van het verdrag overeenstemming kan worden bereikt met Marokko; het is tot nu toe niet mogelijk gebleken om een akkoord te sluiten over een aangepast verdrag dat voor Marokko gunstiger is dan opschorting. De enige mogelijkheid die dan resteert, is eenzijdige opschorting van het verdrag. Dit is alleen mogelijk indien één der partijen zich met succes kan beroepen op één van de gronden voor opschorting genoemd in het Weens Verdragenverdrag: opschorting vanwege een materiële schending van het verdrag door de andere verdragspartij; intreden van een situatie die uitvoering onmogelijk maakt; of, wezenlijke verandering van omstandigheden. Naar het oordeel van de kabinet is geen sprake van een situatie waarin aan de voorwaarden voor een succesvol beroep op één van deze bepalingen is voldaan.

De leden van de PVV-fractie vragen waarom in de brief van 15 december 2015, waarin geconcludeerd is dat er geen overeenstemming is bereikt over het wijzigingsprotocol, de regering stelt "evenwel nog steeds bereid te zijn om tot een akkoord te komen". Tevens vragen deze leden hoe deze uitspraak zich verhoudt tot de in de Tweede Kamer aangenomen motie Schut-Welkzijn/Dijkgraaf en de brief van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 14 oktober 2014. Zijn de "muisengaatjes" niet inmiddels afgesloten, zo vragen deze leden. De regering heeft altijd aangegeven de voorkeur te geven aan aanpassing van het verdrag boven opzeggen. Op deze wijze heeft de regering ook de motie Schut-Welkzijn geïnterpreteerd. In lijn hiermee heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de brief van 14 oktober 2014 aangegeven dat, mocht Marokko alsnog bereid zijn afspraken te maken over de door Nederland gewenste wijzigingen van het verdrag, de parlementaire procedure beëindigd kan worden. Voorts is in dit kader de motie Van Weyenberg en Yücel van 13 januari 2016³ van belang. Hierin wordt de regering verzocht zich te blijven inzetten om in overleg met Marokko alsnog op korte termijn tot een akkoord te komen over wijziging van het bilaterale socialezekerheidsverdrag. Een akkoord blijft mogelijk zolang er geen formele kennisgeving van opzegging is gedaan aan Marokko. Formele kennisgeving dient vóór 1 juli 2016 plaats te vinden richting Marokko teneinde het verdrag op 1 januari 2017 buiten werking te laten treden.

³ Kamerstuk 34 052, nr. 21

2. Beleid

De leden van de SGP-fractie vragen of de Nederlandse regering het woonlandbeginsel nog steeds een adequaat uitgangspunt vindt voor de export van uitkeringen.

De regering vindt nog steeds dat het woonlandbeginsel een correct uitgangspunt is voor de export van uitkeringen en streeft dientengevolge naar beperking van de export van uitkeringen naar landen buiten de EU. Wanneer export van uitkeringen naar deze landen plaatsvindt, blijft het daarom onverkort van belang de geëxporteerde uitkeringen zo veel mogelijk te laten aansluiten bij het doel dat met de uitkering wordt nagestreefd. Voorkomen moet worden dat Nederlandse uitkeringen die buiten de EU worden verstrekt, naar lokale maatstaven bezien, uit de pas lopen. Het woonlandbeginsel wordt toegepast ten aanzien van verschillende uitkeringen die met elkaar gemeen hebben dat zij gericht zijn op het waarborgen van een sociaal minimum in het woonland. Wanneer geen woonlandbeginsel wordt toegepast bij dergelijke uitkeringen wordt een verdergaande financiële ondersteuning geboden dan – de plaatselijke omstandigheden in aanmerking genomen – noodzakelijk en gerechtvaardigd is.

Leden van de fractie van de SGP vragen of het principe van het woonlandbeginsel in enige vorm nu of in de toekomst door andere landen binnen de EU wordt toegepast.

Het woonlandbeginsel kan niet worden toegepast ten aanzien van gerechtigden die met een sociale zekerheidsuitkering in een andere EU-lidstaat wonen. Dit volgt rechtstreeks uit artikel 48 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en is uitgewerkt in de Coördinatieverordening voor de sociale zekerheid 883/2004. Voor zover de leden van de SGP met hun vraag doelen op de toepassing van een woonlandbeginsel door de EU-lidstaten bij export van uitkeringen buiten de EU, kan de regering het volgende melden. Voor zover bekend hanteren België, Luxemburg, Duitsland en Frankrijk aangepaste bedragen bij de export van kinderbijslag, daarbij rekening houdend met de levensstandaard van het land waarnaar wordt geëxporteerd. In het algemeen geldt dat het nationale beleid van de EU-lidstaten inzake export van sociale zekerheidsuitkering naar derde landen divers van aard is.

3. Gevolgen van de opzegging

Handhaving

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen hoe de regering de gevolgen van opzegging inschat voor noodzakelijke controlewerkzaamheden ter plekke van andere socialezekerheidsuitkeringen. Deze leden vragen zich af of de animo om medewerking te verlenen niet drastisch zal teruglopen. Tevens vragen deze leden zich af of zich hier sedert de indiening van het wetsvoorstel nog ontwikkelingen hebben voorgedaan en of de continuering van de administratieve medewerking en de handhaafbaarheid van de controle op deze uitkeringen onder druk staat. De leden van de CDA-fractie vragen aan te geven of en hoe Nederlandse controlemogelijkheden uitgevoerd kunnen worden op die geëxporteerde uitkeringen die niet vervallen met de opzegging van het verdrag. De leden van de fractie van GroenLinks vragen welke aanwijzingen de regering heeft dat Marokko na opzegging van het verdrag medewerking zal verlenen aan de controle op de rechtmatigheid van socialezekerheidsuitkeringen. De leden van de PVV-fractie vragen in welke mate fraudebestrijding en handhaving na opzegging nog effectief zijn. Daarbij vragen deze leden wat de feitelijke verwachting is ten aanzien van de controlemogelijkheden die op basis van overgangsrecht gelden en hoe de regering denkt om te gaan met het mogelijk door Marokko niet nakomen van de bestaande controlemogelijkheden. Wat zijn in dat geval de sanctiemogelijkheden, zo vragen de leden van de PVV-fractie.

Opzegging van het verdrag heeft risico's op het gebied van fraudebestrijding en handhaving. Op basis van artikel 30a van het Administratief Akkoord zijn controle en verificatie mogelijk van aspecten die samenhangen met het recht op een in Nederland verstrekte bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet. Bij opzegging van het verdrag komt deze mogelijkheid te vervallen. Dit heeft tot gevolg dat de juridische basis voor de werkzaamheden van de attaché Sociale Zaken in Marokko wat betreft de rechtshandhaving op het terrein van de Participatiewet komt te vervallen. Marokko zal naar verwachting hier dan ook niet meer aan meewerken waardoor controles zo goed als onmogelijk worden. Op dit moment zijn er geen werkbare alternatieven beschikbaar. Uitgaande van de cijfers over 2012 en 2013 wordt geschat dat als gevolg van

vermogenscontroles in Marokko circa 1 miljoen euro per jaar bespaard wordt op uitkeringslasten voor de Participatiewet. Daarnaast gaat ook de preventieve werking van de controlemogelijkheid verloren. Momenteel vinden de onderzoeken nog steeds op reguliere basis plaats, maar de samenwerking met de Marokkaanse autoriteiten verloopt niet altijd optimaal. Afsproken is dat nader overleg plaatsvindt tussen de Nederlandse ambassade in Rabat en de Marokkaanse autoriteiten over de uitvoering van deze controles.

Ten aanzien van de controle op de rechtmatigheid van geëxporteerde socialezekerheidsuitkeringen geldt het volgende. Op basis van overgangsrecht in het verdrag (artikel 31a van het Administratief Akkoord) blijft controle op de rechtmatigheid van op grond van het verdrag geëxporteerde socialezekerheidsuitkeringen van toepassing. De praktijk zal moeten uitwijzen hoe de medewerking van het Marokkaanse verbindingsorgaan (Nationale Fonds voor Sociale Zekerheid) bij de controle van rechtmatigheid van socialezekerheidsuitkeringen na beëindiging van het verdrag feitelijk zal verlopen. Mocht de medewerking op dit vlak stagneren dan zal de regering de Marokkaanse autoriteiten uiteraard hierop aanspreken. Mocht dit niet tot het gewenste resultaat leiden dan bestaat de mogelijkheid om controles te laten plaatsvinden door het Bureau Sociale Zaken van de sociaal attaché in Rabat, maar dan zonder medewerking van de Marokkaanse autoriteiten. In het uiterste geval kunnen alleen nog controles vanuit Nederland plaatsvinden door levensbewijzen en inkomensformulieren bij gerechtigden op te vragen. De daarin vermelde gegevens zullen in deze situatie niet altijd op waarheid gecontroleerd kunnen worden. Wat betreft de sanctiemogelijkheden bij het niet nakomen van de bestaande controlemogelijkheden geldt het volgende. In een dergelijke situatie kan bij een geconstateerde schending van het internationaal recht wel worden teruggevallen op de algemene aansprakelijkheidsregels van het internationaal recht. Naar schatting wordt als gevolg van controles naar de rechtmatigheid van geëxporteerde uitkeringen ongeveer 0,2 miljoen euro per jaar bespaard op de diverse uitkeringen.

Relaties met Marokko

De leden van de fracties van CDA, ChristenUnie, D66, GroenLinks en PvdA stellen vragen over mogelijk negatieve repercussies van opzegging van het verdrag op de samenwerking tussen Marokko en Nederland op uiteenlopende terreinen, waaronder sociale zekerheid, uitwisseling kadastragegevens, economische samenwerking, douane- en fiscale samenwerking, terrorismebestrijding en deradicalisering, justitiële, civielrechtelijke en strafrechtelijke samenwerking, politietaken, defensie, migratie, remigratie, uitzetting van Marokkaanse burgers zonder verblijfstitel, integratie en culturele uitwisselingen. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen hierbij of zich inmiddels concrete cases hebben voorgedaan. De leden van de GroenLinks-fractie vragen op basis van welke argumenten de regering van mening is dat opzegging van het verdrag, inclusief het hele voortraject, niet leidt tot een verslechtering van de samenwerking. In de memorie van toelichting heeft de regering aangegeven dat, in algemene zin, opzegging gevolgen kan hebben voor de bilaterale relatie. Daarbij heeft de regering gekeken naar de terreinen waarop Marokko en Nederland samenwerken. Hoewel vanzelfsprekend niet kan worden vooruitgelopen op de Marokkaanse reactie, kan uit de Marokkaanse respons bij de indiening van het wetsvoorstel voor de opzeggingwet in 2014 wel worden afgeleid hoe Marokko mogelijk zal reageren. Marokko heeft toen dat besluit een 'onvriendelijke daad' genoemd en aangegeven dat alle noodzakelijke maatregelen zouden worden genomen om de rechten van de Marokkaanse gemeenschap te beschermen. Ook werd te kennen gegeven dat de situatie niet zonder gevolgen kon blijven voor de bilaterale betrekkingen. Marokko heeft in een aantal gevallen invulling gegeven aan zijn ongenoegen. Zo heeft het kabinet vernomen dat als reactie een toegezegde financiering van een Marokko-tentoonstelling bij het Koninklijk Instituut voor de Tropen is bevroren. Daarnaast is de deelname van jonge Marokkaanse diplomaten aan een door Nederland gefinancierde training geannuleerd in 2014. Ook is de samenwerking op het terrein van gedwongen terugkeer sterk onder druk komen te staan. De Raad van State heeft naar aanleiding hiervan in april 2015 geoordeeld dat Marokkaanse vreemdelingen zonder geldige reisdocumenten niet langer in bewaring gesteld konden worden. In mei 2015 zijn de onderhandelingen met de Marokkaanse autoriteiten over de aanpassing van het bilateraal sociale zekerheidsverdrag hervat. De Marokkaanse autoriteiten zegden toe dat zij hangende de onderhandelingen de medewerking aan de gedwongen terugkeer van Marokkaanse vreemdelingen weer zouden hervatten. Op dit moment is daarvan nog steeds sprake, zij het dat de samenwerking nog niet op het niveau is als voor de indiening van de

opzeggingwet. De samenwerking op strafrechtelijk gebied verloopt thans goed. Het aantal rechtshulpverzoeken is stabiel en Marokko werkt goed mee aan de afhandeling daarvan. Vooral nog is er geen reden om aan te nemen dat hierin verandering optreedt. Ook op andere gebieden is de samenwerking op een positieve wijze voorgezet, zoals bijvoorbeeld in het kader van het Global Counter Terrorism Forum. Wel is bij onderlinge contacten, onder meer ter gelegenheid van ministeriële bezoeken, steeds duidelijk gemaakt dat een positieve uitkomst van de kwestie van het socialezekerheidsverdrag van groot belang is voor de verdere ontwikkeling van de relaties. Nederland en Marokko kennen al ruim 400 jaar oude banden. Een discussie over het verdrag hoeft naar de mening van de regering niet in de weg te staan aan de goede relaties op andere terreinen. De regering deelt de mening dat goede samenwerking met Marokko van groot belang is. Dit is niet alleen het geval vanwege het relatief groot aantal Nederlanders met Marokkaanse nationaliteit, maar ook vanwege de nabuurschap van Marokko in een regio die van groot strategisch belang is voor de Europese Unie en ook voor Nederland. Deze redenen gelden andersom ook voor Marokko, dat eveneens belang heeft bij goede relaties met Nederland. Het is dan ook de stellige hoop van de regering dat dit belang de overhand zal hebben en dat opzegging van het verdrag niet zal leiden tot een verslechtering van de betrekkingen.

De leden van de CDA-fractie vragen of er door opzegging ook ongewenste effecten optreden voor de Europese migratieagenda.

De regering verwacht geen ongewenste effecten op de Europese migratieagenda. Het socialezekerheidsdossier is een bilaterale kwestie tussen Nederland en Marokko die niet raakt aan de Europese samenwerking met Marokko op het gebied van migratie.

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de reactie van de Marokkaanse regering is geweest op het aangekondigde voornemen van de Nederlandse regering om alsnog het verdrag op te zeggen. Tot op heden heeft de Marokkaanse regering geen officiële reactie gegeven aan Nederland over het Nederlandse voornemen het verdrag op te zeggen na de hierboven genoemde reactie uit 2014. Wel is uit diplomatieke contacten gebleken dat Marokko hecht aan de bilaterale relaties met Nederland en stellig hoopt dat alsnog overeenstemming over het verdrag kan worden bereikt.

Marokkaanse gemeenschap in Nederland

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen hoe de regering de communicatie richting Marokkaanse gemeenschap in Nederland wil gaan vormgeven over een eventuele opzegging van het verdrag. Ook vragen de leden van deze fractie of de Marokkaanse gemeenschap betrokken was bij het voortraject van dit wetsvoorstel en of zij zijn gehoord en geconsulteerd en zo niet, wat de reden daarvan was.

Mocht de Eerste Kamer instemmen met het wetsvoorstel en het verdrag daadwerkelijk worden opgezegd dan zal de attaché Sociale Zaken in Rabat hier voorlichting over geven in Marokko zoals in de afgelopen periode ook is gebeurd. Dit zal op het Bureau Sociale Zaken in Rabat plaatsvinden en waar nodig ook daarbuiten tijdens voorlichtingsbijeenkomsten en via andere kanalen. Ook zullen de Sociale verzekeringsbank (SVB) en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) via hun website het publiek informeren. De hoofdboodschap zal zijn dat lopende uitkeringen blijven doorlopen, maar dat geen nieuwe rechten op Nederlandse uitkeringen meer kunnen ontstaan indien de gerechtigde of het kind (in geval van een uitkering op grond van de Algemene Kinderbijslagwet - AKW) woonachtig is in of verhuist naar Marokko. Voor toekomstige pensioengerechtigden geldt dat zij hooguit recht hebben op een uitkering krachtens de Algemene Ouderdomswet (AOW) ter hoogte van het gehuwdenpensioen (50% van het minimumloon). Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onderhoudt vanuit zijn verantwoordelijkheid voor samenleving en integratie contacten met Marokkaanse belangenorganisaties in Nederland. Ten tijde van het indienen van het wetsvoorstel zijn deze belangenorganisaties hierover geïnformeerd. Deze belangenorganisaties zijn tevens op andere cruciale momenten geïnformeerd zoals bijvoorbeeld over het gesloten politiek akkoord met Marokko in september 2015 en toen dit akkoord geen doorgang vond. De Marokkaanse gemeenschap is niet betrokken geweest bij het voortraject van dit wetsvoorstel. Het belang van het verdrag voor de Marokkaanse gemeenschap is bekend bij de regering en om deze reden heeft de regering er ook alles aan gedaan om tot overeenstemming te komen met de Marokkaanse autoriteiten. Helaas is dat niet gelukt.

Overig

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de regering de inschatting van de SVB deelt dat opzegging van het verdrag ertoe zal leiden dat van meer mensen beoordeeld moet worden waar zij – naar de omstandigheden beoordeeld- wonen en dat de woonplaats van kinderen regelmatig onderwerp van bezwaar- en beroepsprocedures zal worden omdat deze dan bepalend zal zijn voor het recht op kinderbijslag. De SVB heeft in haar uitvoeringstoets op het wetsvoorstel van 29 juni 2012 aangegeven te verwachten dat van meer mensen beoordeeld moet worden waar zij - naar omstandigheden beoordeeld - wonen omdat dit van belang is voor hun recht op uitkering wanneer het verdrag buiten werking treedt. De regering deelt de mening van de SVB dat deze gevolgen zich inderdaad kunnen voordoen.

4. Overgangsrecht

De leden van de fractie van de PVV vragen of kan worden aangegeven wat de implicaties zijn van opzegging op de reeds lopende uitkeringen en in welke mate het woonlandbeginsel kan worden toegepast op deze uitkeringen. Ook vragen de leden naar het effect van het overgangsrecht na opzegging van het verdrag. De leden van de fractie van D66 vragen of de regering nogmaals kan verduidelijken wat het voorliggend wetsvoorstel precies regelt voor de lopende gevallen. De leden van de fractie van D66 verwijzen daarbij naar hetgeen in de nota naar aanleiding van het verslag en de memorie van toelichting is opgenomen omtrent de export van uitkeringen op basis van de AKW en de Wet op het Kindgebonden Budget (WKB).

Op grond van het overgangsrecht in het verdrag met Marokko dienen bij opzegging de op het moment van opzegging lopende uitkeringen te worden geëerbiedigd. Wanneer het verdrag wordt opgezegd, behouden huidige uitkeringsgerechtigden hun uitkering in Marokko. Uiteraard voor zolang ze voldoen aan de voorwaarden voor hun uitkering. Opzegging van het verdrag heeft dus geen gevolgen voor de lopende uitkeringen. Op grond van jurisprudentie kan het woonlandbeginsel niet worden toegepast op de lopende uitkeringen. Zodra het Verdrag is opgehouden van kracht te zijn, zal er niet langer sprake zijn van nieuwe export naar Marokko.

Ten tijde van het opstellen van de memorie van toelichting ging de regering nog uit van een overgangstermijn van 6 maanden voor het stopzetten van export van de kinderbijslag en het kindgebonden budget voor lopende gevallen. Uitspraken van de Centrale Raad van Beroep en de Raad van State hebben duidelijk gemaakt dat deze uitkeringen ook in het geval van opzegging dienen door te lopen zonder dat toepassing van het woonlandbeginsel mogelijk is.

5. Associatierecht

De leden van de fractie van de PVV vragen of en in welke mate het toekomstig Associatiebesluit met de Europese Unie nog van invloed kan zijn na de opzegging van het onderhavige Algemeen Verdrag tussen Nederland en Marokko en of er sprake kan worden van een nieuwe exportverplichting. Leden van de fractie van de PvdA vragen naar het effect van de totstandkoming van het Associatiebesluit van de Europese Unie met Marokko op de problematiek van de sociale uitkeringen vanuit Nederland aan in Marokko woonachtige uitkeringsgerechtigden, inclusief de mogelijkheden tot toepassing van het woonlandbeginsel. Leden van de fractie van het CDA vragen verder of de nabestaandenuitkering- en arbeidsongeschiktheidsuitkering weer op het oude niveau herleven met de inwerkingtreding van het Associatiebesluit en of de regering een opsomming kan geven over de precieze consequenties voor de verschillende soorten uitkeringen.

Zodra het Associatiebesluit van de Europese Unie met Marokko in werking treedt, is Nederland, uitgaande van het huidige conceptbesluit, verplicht om nabestaandenuitkeringen (Anw) en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (WAO en WIA) te exporteren. Ook wanneer het bilaterale verdrag met Marokko buiten werking is getreden, ontstaat er dan een nieuwe exportverplichting, waarbij de toepassing van het woonlandbeginsel niet mogelijk is. Het Associatiebesluit verplicht ook tot recht op export van ouderdomspensioenen, voor AOW-uitkeringen wordt dan maximaal het alleenstaandenniveau (70%) gehanteerd. Zonder verdrag zou maximaal de AOW op het gehuwdenniveau dienen te worden geëxporteerd.

Op grond van het Associatiebesluit hoeven de gezinsbijslagen (kinderbijslag en kindgebonden budget) niet te worden geëxporteerd naar Marokko. Dit geldt eveneens voor de toeslag bij

arbeidsongeschiktheid op grond van de Toeslagenwet (TW). Deze toeslag heeft ook niet te worden geëxporteerd omdat die expliciet is uitgesloten van de exporteerbare prestaties in het Associatiebesluit.

Leden van de CDA-fractie vragen de regering informatie over de gevolgen van invoering van het Associatiebesluit en vragen of iets gezegd kan worden over de ondertekening van het Associatiebesluit waarvan de onderhandelingen toch zijn afgerond. Voorts vragen de leden van de CDA-fractie of is overwogen om de invoering van de Europese associatieovereenkomst af te wachten. In dit verband wordt ook gevraagd waarom de regering dit niet opportuun acht. Leden van de fractie van D66 vragen in dit kader naar de laatste stand van zaken rondom het Associatiebesluit EU-Marokko.

De onderhandelingen tussen de Europese Commissie en Marokko zijn afgerond. Het is nu aan de Europese Commissie om dit onderhandelingsresultaat met Marokko aan de EU lidstaten aan te bieden. Op dit moment is de verwachting dat de behandeling van het Associatiebesluit in 2016 in de Europese Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (WSBVC) zal plaatsvinden. De Raad zal daarop het standpunt vaststellen dat door de Europese Unie over het Associatiebesluit in de Associatieraad zal worden ingenomen. Het Associatiebesluit zal worden vastgesteld en ondertekend in de Associatieraad. De regering heeft in haar afweging tot opzegging van het verdrag de totstandkoming van het Associatiebesluit meegenomen. De regering heeft hierbij geoordeeld dat het Associatiebesluit de regering geen aanleiding geeft om het voornemen tot opzeggen van het verdrag aan te houden. De beleidsdoelen van het stopzetten van de export van kinderbijslag en kindgebonden budget en beëindiging van werelddekking bij tijdelijk verblijf in het kader van de Zorgverzekeringswet kunnen door het opzeggen van het verdrag worden gerealiseerd, ook wanneer het Associatiebesluit van kracht wordt.

Leden van de fractie van de SGP vragen naar de consequenties van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep voor de opstelling van de regering in Europees verband ten aanzien van Marokko. Leden van de SGP-fractie vragen of het woonlandbeginsel alsnog zou kunnen worden ingebracht in het concept-Associatiebesluit tussen de EU en Marokko. Leden van de SGP-fractie vragen wat de positie van andere lidstaten op dit punt is.

De Centrale Raad van Beroep en de Raad van State hebben in verschillende uitspraken in 2014 en 2015⁴ geoordeeld dat het bilaterale socialezekerheidsverdrag met Marokko in de weg staat aan het woonlandbeginsel. De regering heeft op grond van uitspraken van de Centrale Raad van Beroep en de Raad van State⁵ geconcludeerd dat het woonlandbeginsel niet kan worden toegepast op het bilaterale verdrag met Marokko aangezien artikel 5 (het exportartikel) hieraan in de weg staat. Het exportartikel in het concept-Associatiebesluit is in essentie gelijk aan het exportartikel in het bilaterale verdrag. Dit betekent, uitgaande van het conceptbesluit, dat na inwerkingtreding van het Associatiebesluit het woonlandbeginsel ook niet kan worden toegepast op nabestaandenuitkeringen en vervolguutkeringen bij arbeidsongeschiktheid, verkregen op basis van het Associatiebesluit. De uitspraken van de Centrale Raad van Beroep hebben niet tot een andere opstelling van de regering geleid aangezien het mandaat van de EU-lidstaten voor een concept-Associatiebesluit met Marokko in 2010 is afgegeven. De WSBVC heeft in 2010 unaniem ingestemd met het onderhandelingsmandaat voor een Associatiebesluit met Marokko. Dit onderhandelingsmandaat vormde de basis voor onderhandelingen van de Europese Commissie met Marokko. Deze onderhandelingen zijn inmiddels afgerond. Terugkomen op het eerder ingenomen standpunt is niet realistisch, omdat voor aanpassing van de onderhandelingsuitkomst een gekwalificeerde meerderheid nodig is evenals instemming van de Marokkaanse autoriteiten. Door andere EU lidstaten is nimmer een wens tot het inbrengen van een woonlandbeginsel in relatie tot Marokko tot uiting gebracht.

Leden van de SGP-fractie vragen of het verleende onderhandelingsmandaat op onjuiste veronderstellingen berustte en dat het woonlandbeginsel wel zou kunnen worden toegepast en

⁴ RvS, 27 mei 2015, CRvB 12 december 2014, CRvB 9 mei 2014 en CRvB 21 maart 2014.

⁵ RvS, 27 mei 2015, CRvB 12 december 2014, CRvB 9 mei 2014 en CRvB 21 maart 2014.

welke gevolgen dit heeft voor de opstelling bij het vast te stellen Associatiebesluit tussen de EU en Marokko.

Bij de totstandkoming van de Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid⁶ was de regering van mening dat het bestaan van bilaterale socialezekerheidsverdragen en de totstandkoming van Associatiebesluiten geen beletsel vormden voor de invoering van het woonlandbeginsel⁷. Zoals eerder aangegeven, is de regering thans echter op grond van uitspraken van de Centrale Raad van Beroep en de Raad van State van mening dat het woonlandbeginsel niet kan worden toegepast na inwerkingtreding van het Associatiebesluit; het exportartikel in het concept Associatiebesluit is in essentie gelijk aan de formulering van het bilaterale sociale zekerheidsverdrag. Echter met dien verstande dat de kinderbijslag, het kindgebonden budget en de toeslag bij arbeidsongeschiktheid op grond van de Toeslagenwet niet onder de werkingssfeer van het Associatiebesluit zullen vallen. Inzake de opstelling bij het vast te stellen Associatiebesluit met Marokko kan de regering u het volgende melden. Nederland zal niet tegen stemmen, mits het Associatiebesluit binnen het mandaat valt dat in 2010 door de EU-lidstaten aan de Europese Commissie is verstrekt. Bovendien leidt een eventuele tegenstem van Nederland niet tot het tegenhouden van het Associatiebesluit met Marokko omdat besluitvorming plaatsvindt op basis van gekwalificeerde meerderheid.

6. Inwerkingtreding

De leden van de VVD-fractie vragen voor welke datum de publicatie van het wetsvoorstel in het Staatsblad dient plaats te vinden, indien rekening wordt gehouden met het gehele traject van een raadgevend referendum, om te komen tot een opzegging voor 1 juli 2016. Zij wijzen daarbij naar de termijnen die zijn opgenomen in de Wet raadgevend referendum. Deze leden verzoeken de regering hen te informeren over het minimale aantal weken dat nodig zou zijn indien het volledige traject van een - uiteindelijk negatief - referendum wordt doorlopen om te komen tot een opzegging door de regering van het socialezekerheidsverdrag met Marokko vóór 1 juli 2016. Bij de berekening van de genoemde uiterste datum van publicatie van de opzeggingswet in het Staatsblad en het referendumbesluit in de Staatscourant is geen rekening gehouden met de mogelijkheid van een referendum. Mocht er een referendum gehouden worden, dan is kennisgeving van opzegging aan Marokko vóór 1 juli 2016 niet meer mogelijk. Uitgaande van de termijnen in de Wet raadgevend referendum, zou een eventueel referendum tussen november 2016 en januari 2017 vallen op een datum die door de Kiesraad wordt vastgesteld. Zoals aan uw Kamer is gecommuniceerd, dient de publicatie uiterlijk op 23 februari 2016 plaats te vinden. Daarbij zijn enkele aannames van belang. De eerste aanname is dat, na publicatie van het referendumbesluit in de Staatscourant, voor het inleidend verzoek 10 000 geldige handtekeningen door de Kiesraad zullen worden ontvangen. Vervolgens vindt er een tweede ronde plaats, waarbij 300 000 handtekeningen moeten worden gehaald om het definitieve verzoek tot een referendum toe te laten. Alleen als die drempel niet wordt gehaald, kan dan bij koninklijk besluit worden besloten tot de datum van inwerkingtreding van de opzeggingswet, waarna opzegging van het verdrag vóór 1 juli 2016 kan plaatsvinden.

7. Financiële effecten en cijfers

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de regering om aan te geven, op hoeveel Marokkaanse kinderen de besparing als gevolg van opzegging van het verdrag betrekking heeft (AKW en WKB).

In het derde kwartaal van 2015 werd voor 3095 kinderen de kinderbijslag geëxporteerd naar Marokko en voor 3090 kinderen het kindgebonden budget. Wanneer het verdrag wordt opgezegd wordt voor de nieuwe instroom (circa 150 kinderen per jaar) geen kinderbijslag of AKW meer uitgekeerd.

⁶ Wet van 29 maart 2012, houdende wijziging van enkele socialezekerheidswetten in verband met aanpassing van de hoogte van de uitkering aan het woonland (Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid)

⁷ Kamerstukken 32 878, nr 3

De leden van de fractie van D66 vragen of de minister kan aangeven welke financiële baten er precies te verwachten zijn, gezien het feit dat bij de inwerkingtreding van het Associatiebesluit er wederom een exportverplichting voor AOW, nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen wordt ingevoerd. Ook de leden van de PPV vragen naar deze financiële gevolgen.

Met het opzeggen van het verdrag wordt een besparing van structureel circa 40 miljoen gerealiseerd. Als na opzegging het associatiebesluit in werking treedt, neemt deze besparing af met ruim 20 miljoen euro. Er resteert dan nog een besparing van 17,5 miljoen structureel.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of het klopt dat Nederland door het wegvallen van de mogelijkheid op controle op de rechtmatigheid van WWB-uitkeringen (thans Participatiewet) en het uitvoeren van vermogenscontroles door de sociaal attaché in Marokko jaarlijks 1 miljoen euro verliest.

De inschatting is dat het wegvallen van deze controlemogelijkheden leidt tot jaarlijks 1 miljoen extra uitkeringslasten in het kader van de Participatiewet. Dit is gebaseerd op ervaringsgegevens van de attaché voor sociale zaken die onderzoek uitvoert in Marokko. Uitgaande van cijfers over 2012 en 2013 is de genoemde 1 miljoen euro geschat door het aantal keer dat vermogen is gevonden dat de vermogensnorm van de Participatiewet overschrijdt te vermenigvuldigen met een jaaruitkering Participatiewet.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of het juist is dat het enige concrete financiële voordeel van de opzegging van het verdrag inhoudt het niet langer hoeven exporteren van kinderbijslag, het kindgebonden budget en uitkeringen op grond van de Toeslagenwet, alsmede de beëindiging van de werelddekking bij tijdelijk verblijf in het kader van de Zorgverzekeringswet, en om hoeveel zaken en budget het gaat.

De door de leden van de fractie van GroenLinks genoemde besparingen zijn correct maar geven niet het volledige beeld. Op het gebied van de zorg geldt dat naast de financiële voordelen van de beëindiging van de werelddekking bij tijdelijk verblijf in de Zorgverzekeringswet, er ook een besparing is als gevolg van de beëindiging van de bijdrage aan medische zorg voor nieuwe verdragsgerechtigden.

Laatstgenoemde besparing behelst dat Nederland geen zorg meer hoeft te vergoeden die in Marokko wordt verleend aan rechthebbenden op een Nederlands pensioen en hun gezinsleden wanneer deze personen na de opzegging van het verdrag naar Marokko verhuizen. Wel moeten die kosten op grond van overgangsrecht nog aan Marokko worden vergoed voor zorgverlening aan thans in Marokko woonachtige verdragsgerechtigden (dat wil zeggen: rechthebbenden op Nederlandse pensioenen, hun gezinsleden en de in Marokko achtergebleven gezinsleden van in Nederland werkende Marokkaanse werknemers). Voordat wordt ingegaan op de gevraagde aantallen en het budget merkt de regering op dat bij opzegging van het verdrag en na inwerkingtreding van het Associatiebesluit een totale besparing optreedt van 17,5 miljoen euro structureel.

Voor wat betreft de aantallen en budgetten in het geval van de zorg geldt het volgende. Zorgverzekeraars houden geen registratie bij van aantallen verzekerden die gedurende een tijdelijk verblijf in Marokko zorg inroepen. Volgens de door zorgverzekeraars aangeleverde gegevens wordt gemiddeld 5 miljoen euro uitgegeven aan zorgkosten van mensen die tijdelijk in Marokko verblijven. Dat bedrag vormt de besparing die met de opzegging op de zorgkosten bij tijdelijk verblijf wordt gerealiseerd (vanaf de inwerkingtreding van het bij de Tweede Kamer aanhangige wetsvoorstel nummer 34 333). Het aantal verdragsgerechtigden dat in Marokko woont is wel bekend. Zij dienen zich te registreren bij het Zorginstituut Nederland. Dat aantal bedraagt thans circa 22.450⁸. Tot op heden bedraagt de instroom van nieuwe verdragsgerechtigden circa 1700 personen per jaar. De jaarlijks voor nieuwe gevallen aan Marokko verschuldigde vergoeding bedraagt 0,8 miljoen. Na opzegging van het verdrag bedraagt de jaarlijkse besparing op de kosten van die categorie, gebaseerd op een schatting door het Zorginstituut Nederland, voor elk jaar dat Nederland die kosten niet hoeft te betalen 0,8 miljoen euro. Het besparingsbedrag, aangenomen dat het vertrekcijfer van 1700 personen niet verandert, cumuleert voor deze categorie dus elk jaar met het genoemde bedrag. Dit resulteert in een structurele besparing van circa 9 miljoen.

⁸ Verzekerdenmonitor 2015

Voor de sociale zekerheidsregelingen gaat het bij de AKW om 3095 kinderen en bij de WKB om 3090 (cijfers derde kwartaal 2015). De uitkeringslasten voor 2015 bedragen voor deze regelingen circa 5,3 miljoen euro. De afgelopen jaren laten echter wel een afname van de export van de kinderbijslag en kindgebonden budget zien. De structurele besparing bij inwerkingtreding associatiebesluit voor de AKW en WKB wordt geschat op circa 5 miljoen euro. De export van de Toeslagenwet naar Marokko vindt op dit moment plaats voor circa 400 gevallen met uitkeringslasten van circa 1,6 miljoen euro. De verwachte structurele besparing bij inwerkingtreding van associatiebesluit wordt geschat op circa 0,1 miljoen euro.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen de regering om de ontwikkeling te schetsen ten aanzien van in Marokko verblijvende kinderen van ingezetenen in Nederland, en welk bedrag er momenteel gemoeid is met het uitkeren van kinderbijslag ten behoeve van deze kinderen.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling weergegeven van het aantal in Marokko woonachtige kinderen waarvoor een AKW- of WKB-uitkering is verstrekt.

Jaar	AKW	WKB
	jaargemiddelden	ultimo jaar
1995	34406	
1996	29329	
1997	25098	
1998	20604	
1999	16019	
2000	13574	
2001	11120	
2002	9429	
2003	8371	
2004	7796	
2005	7053	
2006	6389	
2007	5955	
2008	5375	
2009	4849	2042
2010	4551	1979
2011	4342	1969
2012	3980	1902
2013	3530	3324
2014	3282	3236

In 2015 is circa 3,3 miljoen euro aan kinderbijslag verstrekt aan (ouders/verzorgers van) kinderen woonachtig in Marokko.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen de regering of ze een schatting kan geven van de verliespost door het vervallen van de mogelijkheid om medische keuringen te laten uitvoeren in het kader van herbeoordelingen bij arbeidsongeschiktheid door de Marokkaanse autoriteiten. Medische controles kunnen na opzegging van het Verdrag alleen nog verricht worden door klanten op te roepen naar Nederland te komen. Wanneer dit op basis van medische gronden niet mogelijk blijkt bestaat echter geen alternatief. De verwachting is dat dit om beperkte aantallen zal gaan. Een eventuele verliespost zal dan ook beperkt van omvang zijn.

De leden van de PVV-fractie vragen naar een indicatie van enerzijds de huidige kosten van de diverse regelingen en anderzijds de kosten na opzegging en het verloop daarvan in de tijd. In 2015 werden onderstaande bedragen geëxporteerd naar Marokko.

	€ x mln
AKW	3,3
WKB	2
AOW	67
Anw	14
WAO	10
WIA	1,2
WAZ	0,1
TW	1,6

Als het Verdrag buiten werking treedt, worden uiteindelijk uitkeringen op grond van de AKW, WKB, Anw, WAO, WIA, WAZ en de TW niet meer geëxporteerd. Hiermee vervallen de totale kosten van export van deze regelingen. De stopzetting van de export gaat geleidelijk omdat de huidige uitkeringsgerechtigden hun rechten behouden.

Bij de AKW en WKB nemen de kosten gedurende 18 jaar (de duur van het recht) met circa 0,3 miljoen euro per jaar af door uitstroom. Bij de Anw wordt ingeschat dat de afname circa 1 miljoen euro per jaar bedraagt. De afname per jaar bij de arbeidsongeschiktheidsregelingen (WAO, WIA, WAZ) wordt ingeschat op circa 1 miljoen euro per jaar. Doordat het recht op deze uitkeringen kan doorlopen tot aan de AOW-leeftijd kan het echter wel tientallen jaren duren voordat de export volledig gestopt is. In de latere jaren is het te exporteren bedrag naar verwachting echter zeer beperkt.

De AOW blijft worden geëxporteerd, alleen de export van de aanvulling op de AOW die alleenstaanden ontvangen vervalt voor nieuwe gevallen. De besparing loopt met circa 0,3 miljoen euro per jaar geleidelijk op naar uiteindelijk circa 5½ miljoen euro.

De leden van de PVV-fractie vragen om een overzicht van de totale cumulatieve financiële schade als gevolg van het niet kunnen toepassen van het woonlandbeginsel conform de betreffende wet, tot aan de voorziene opzegging per 1 januari 2017.

Het woonlandbeginsel is in principe van toepassing op uitkeringen AKW, WKB, Anw, WGA-vervolguitkering en de TW in het kader van de WGA-vervolguitkering. Doordat de rechter heeft geoordeeld dat het sociale zekerheidsverdrag met Marokko in de weg staat aan toepassing van het woonlandbeginsel kunnen de uitkeringen naar Marokko niet gekort worden. De besparingen zijn afhankelijk van de toegepaste woonlandfactor. De woonlandfactor was tot en met 2015 60%, maar voor 2016 is deze vastgesteld op 40%. Er wordt ingeschat dat de misgelopen besparingen over de jaren 2014 tot en met 2016 voor de AKW, WKB en Anw circa 19 miljoen euro bedragen. Het grootste gedeelte hiervan betreft de Anw (circa 14 miljoen euro). De misgelopen besparingen bij de AKW (circa 3 miljoen euro) en WKB (circa 2 miljoen euro) zijn kleiner van omvang. Daarbij is met terugwerkende kracht het toepassen van het woonlandbeginsel ongedaan gemaakt voor mensen die bezwaar of beroep hadden lopen ten tijde van de rechterlijke uitspraken. Inschatting is dat de kosten hiervan circa 5 miljoen euro bedroegen, voornamelijk als gevolg van terugwerkende kracht bij de Anw. De totale cumulatieve gevolgen worden daarmee ingeschat op circa 24 miljoen euro.

8. Westelijke Sahara

De leden van de CDA-fractie stellen de vraag welke internationale consequenties het ingaan op de eis van Marokko om ook de Westelijke Sahara onder te brengen bij dit sociale zekerheidsverdrag met zich meegebracht zou kunnen hebben.

Op basis van het internationaal recht is Nederland verplicht de situatie die is ontstaan door de Marokkaanse aanwezigheid in de Westelijke Sahara niet te erkennen en geen hulp of bijstand te verlenen aan de instandhouding daarvan. Exporteren van uitkeringen op basis van de Wet BEU door toepassing van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko op de Westelijke Sahara zou uitgelegd kunnen worden als een impliciete erkenning van de claim van Marokko op de Westelijke Sahara en daarmee een wijziging van het Nederlandse buitenlands beleid. In dat geval kan Nederland onder bepaalde omstandigheden ook aansprakelijk worden gesteld voor het bijdragen aan de instandhouding van die situatie.

De leden van de PvdA-fractie hebben gevraagd om een toelichting over hoe de Nederlandse regering de internationale status van de Westelijke Sahara zoals de facto bestuurd door Marokko beoordeelt.

Wat betreft de Westelijke Sahara deelt Nederland (evenals de Europese Unie) het standpunt van de Verenigde Naties dat de Westelijke Sahara beschouwt als een niet-zichzelf besturend gebied. In navolging van het advies van het Internationaal Gerechtshof (1975) erkennen Nederland en de Europese Unie de soevereiniteitsclaims van Marokko niet. Marokko is geen bestuursautoriteit als bedoeld in het Handvest van de Verenigde Naties, maar Marokko oefent feitelijk gezag uit in een groot deel van de Westelijke Sahara.

De leden van de PvdA-fractie vragen verder wat dit betekent voor de status en de rechten van de personen met de Marokkaanse nationaliteit die in dit gebied woonachtig zijn.

De status en rechten van personen met de Marokkaanse nationaliteit die is gebaseerd op publiekrechtelijke handelingen van de Marokkaanse overheid mag Nederland op basis van het internationaal recht niet erkennen. Het internationaal recht kent beperkte uitzonderingen op deze regel; op humanitaire gronden mogen staten bepaalde publiekrechtelijke handelingen van de Marokkaanse overheid erkennen. Dit betreft de uitgifte van akten met betrekking tot, onder meer, geboorten, overlijden en huwelijk.

De leden van de fractie van het CDA vragen of er, hoewel de Westelijke Sahara in volkenrechtelijke zin niet gerekend kan worden tot Marokkaans grondgebied, er op het punt van de sociale zekerheid niet toch een uitzondering gemaakt had kunnen worden.

Op grond van de Wet BEU bestaat buiten Nederland slechts recht op een socialeverzekeringsuitkering in een land waarmee Nederland een verdrag heeft gesloten. Dit verdrag dient afdoende waarborgen te bevatten inzake de controle op de rechtmatigheid van de uitkeringen. Omdat de Westelijke Sahara geen onderdeel vormt van het grondgebied van Marokko, en de geografische gelding van het socialezekerheidsverdrag met Marokko zich derhalve niet uitstrekt tot dat gebied, kunnen de op basis van de Wet BEU vereiste handhavingsafspraken in het verdrag met Marokko zich niet uitstreken tot dat gebied. Indien de regering een uitzondering hierop zou maken, zou dit strijdig zijn met de wet BEU. Ook op basis van internationaal recht kan hierop geen uitzondering worden gemaakt, zoals in antwoord op de vorige vraag is aangegeven. Een uitzondering geldt wel voor de AOW, die naar alle landen in de wereld wordt geëxporteerd ter hoogte van de zogenoemde gehuwdennorm (50% van het wettelijk minimumloon), omdat daarvoor op basis van de Wet BEU niet het vereiste geldt dat bij verdrag handhavingsafspraken moeten worden gemaakt met het land waarin de uitkeringsgerechtigde woonachtig is. In een dergelijke situatie is de vraag naar de territoriale reikwijdte van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko dan ook niet aan de orde.

De leden van de D66-fractie vragen of de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid overwogen heeft Marokko voor te stellen een pragmatische oplossing te kiezen in het belang van de Marokkaanse rechthebbenden, bijvoorbeeld in de vorm van een post- en woonadres in Marokko

zelf.

De regering ziet geen mogelijkheden om binnen het bestaande nationale en internationaalrechtelijke kader socialezekerheidsuitkeringen te exporteren naar de Westelijke Sahara. Het genoemde voorbeeld van een post- en woonadres in Marokko biedt geen oplossing. Voor de beoordeling of een persoon recht heeft op een uitkering wordt naar de feiten en omstandigheden beoordeeld waar betrokkene woonachtig is. Wanneer de betrokkene woonachtig is in de Westelijke Sahara bestaat geen recht op een Nederlandse socialezekerheidsuitkering, met uitzondering van een socialezekerheidsuitkering op grond van de AOW ter hoogte van het gehuwdenpensioen. Hiervoor geldt geen exportbeperking op grond van de Wet BEU en deze uitkering wordt wereldwijd uitgekeerd.

De leden van de PvdA-fractie vragen of bekend is hoeveel uitkeringsgerechtigden in het gebied van de Westelijke Sahara woonachtig zijn. De leden van de D66-fractie vernemen graag of bekend is hoeveel Marokkaanse burgers met Nederlandse socialezekerheidsrechten in de Westelijke Sahara wonen.

Er vindt geen export van Nederlandse socialezekerheidsuitkeringen plaats naar de Westelijke Sahara. Het is dan ook niet bekend hoeveel Marokkaanse burgers met potentiële Nederlandse socialezekerheidsrechten in de Westelijke Sahara wonen. Uitzondering hierop vormt de uitkering op grond van de AOW ter hoogte van het gehuwdenpensioen. Momenteel zijn 7 uitkeringsgerechtigden woonachtig in de Westelijke Sahara die een AOW-uitkering ontvangen. Een deel ontvangt een pensioen op basis van overgangsrecht omdat de uitkering reeds was toegekend voor de inwerkingtreding van de Wet BEU. Ook voor één Anw-gerechtigde is overgangsrecht van toepassing. Tenslotte is nog sprake van één gerechtigde met een remigratie-uitkering.

9. overig

De leden van de fractie van de PVV vragen of de automatische verdragsaanpassing met de dertien betreffende landen is gerealiseerd.

Op 1 januari 2015 is de Wet van 19 juni 2014 tot wijziging van enkele socialezekerheidswetten in verband met een andere vormgeving van de exportbeperking in de AKW en het regelen van overgangsrecht voor de situatie van opzegging of wijziging van een verdrag dan wel een daarmee gelijk te stellen situatie (Stb. 238) (hierna: WHEK) in werking getreden. De WHEK werkte direct door in dertien verdragslanden, te weten Argentinië, Belize, Chili, Ecuador, Egypte, Hongkong, Jordanië, Macedonië, Panama, Paraguay, Thailand, Turkije en Uruguay. De maatregel tot beëindiging van de export van kinderbijslag naar deze landen vereiste geen aanpassing van verdragen en dus ook geen onderhandelingen. De maatregel is automatisch voor deze landen gerealiseerd met het inwerkingtreden van de WHEK.

De leden van de fracties van D66 en PVV vragen naar een algemeen overzicht van de stand van zaken van onderhandelingen met andere landen over aanpassing van sociale zekerheidsverdragen. Met achttien landen dient het bilaterale socialezekerheidsverdrag te worden aangepast teneinde de export van kinderbijslag en kindgebonden budget stop te zetten. Dit betreft Marokko, Australië, Nieuw-Zeeland, Verenigde Staten, Canada (Quebec), Filippijnen, Indonesië, Israël, Kaapverdië, Zuid-Afrika, Monaco, Suriname, Zuid-Korea, Bosnië, Kosovo, Montenegro, Servië en Tunesië. Verder wordt in de onderhandelingen met negen landen ingezet op beëindiging van werelddekking in de zorg bij tijdelijk verblijf⁹. Daar komt bij dat als gevolg van rechterlijke uitspraken van de Centrale Raad van Beroep¹⁰ duidelijk is geworden dat met veertien landen verdragen moet worden aangepast om de toepassing van het woonlandbeginsel in de sociale zekerheid mogelijk te maken. Dit betreft Marokko, Turkije, Australië, Nieuw-Zeeland, Canada (Quebec), Israël, Chili, Suriname, India, Zuid-Korea, Bosnië, Kosovo, Montenegro en Macedonië. Voor landen waar het socialezekerheidsverdrag in de weg staat aan het woonlandbeginsel, zet het kabinet in op aanpassing van deze verdragen. In verschillende gevallen werd deze wens ingebracht in al lopende

⁹ Bosnië, Kosovo, Montenegro, Marokko, Servië, Tunesië, Kaapverdië, Macedonië, Turkije.

¹⁰ RvS, 27 mei 2015, CRvB 12 december 2014, CRvB 9 mei 2014 en CRvB 21 maart 2014.

onderhandelingen over stopzetting export kinderbijslag en kindgebonden budget. Deze inzet wordt gedaan op basis van een analyse van uitspraken van eind 2014. Het wijzigen van een verdrag duurt doorgaans enkele jaren. De onderhandelingen lopen merendeels dan ook nog.

In het geval van Turkije staat het EU-Associatieraadsbesluit in de weg aan de toepassing van het woonlandbeginsel en is aanpassing van het bilaterale socialezekerheidsverdrag om die reden niet zinvol. Met Monaco en de Filipijnen zijn de onderhandelingen succesvol afgerond. De onderhandelingen met Kaapverdië zijn in een afrondende fase. Met Bosnië, Servië, Tunesië, Montenegro en Kosovo is aanpassing van het verdrag onderdeel van een bredere herziening. Om daarover goed te kunnen onderhandelen, is het van belang om die onderhandelingen pas te beginnen nadat het parlement het wetsvoorstel tot Wijziging van de Zorgverzekeringswet, de Wet marktordening gezondheidszorg en de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met grensoverschrijdende zorg¹¹ heeft goedgekeurd.¹²

De leden van de VVD-fractie hebben in het kader van de beoordeling van het voorliggende wetsvoorstel en de parlementaire geschiedenis geconstateerd dat bij hen nog grote onduidelijkheid bestaat over het beleid en de uitvoering van het Nederlandse socialezekerheidstelsel in internationaal perspectief. Zij verzoeken de regering om vóór Prinsjesdag 2016 een notitie toe te sturen over het internationale (verdrags)beleid van Nederland op het terrein van het sociale zekerheidsrecht.

De regering zal conform het verzoek van de VVD-fractie uw Kamer een notitie doen toekomen aangaande het Nederlandse internationale (verdrags)beleid op het terrein van het sociale zekerheidsrecht.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

¹¹ Kamerstuk II, 2015-2016, nr. 34 333

¹² 33 400 XV, nr. 109

Van:
Verzonden: maandag 15 februari 2016 15:24
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: invoering Wet BEU en verdrag met Marokko

Hoi ,

Zou jij hier naar kunnen kijken? Voorheen hadden we een personaliteitsbeginsel ipv territorialiteitsbeginsel en exporteerden we op basis van nationale wetgeving en niet op basis van het verdrag. Graag jouw juridische blik in deze.

Groet,

Van:
Verzonden: maandag 15 februari 2016 14:36
Aan: (Sociale Verzekeringsbank)
CC: (Sociale Verzekeringsbank)
Onderwerp: invoering Wet BEU en verdrag met Marokko

en ,

11

Met vriendelijke groet,

adres:
Rue Azrou Hassan Rabat Marokko
Tel +212
Fax +212
Mobiel + 212

de Nederlandse Ambassade op Facebook: <https://www.facebook.com/PaysBas.Rabat>

Van:
Verzonden: dinsdag 16 februari 2016 9:37
Aan:
Onderwerp: FW: invoering Wet BEU en verdrag met Marokko

Van: (Sociale Verzekeringsbank) [@svb.nl]
Verzonden: maandag 15 februari 2016 19:13
Aan: (Sociale Verzekeringsbank)
CC: (Sociale Verzekeringsbank)
Onderwerp: Re: invoering Wet BEU en verdrag met Marokko

Hoi

Ik begrijp je vraag niet, maar doe nog een poging.

11

Groeten,

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 15 feb. 2016 om 17:14 heeft (AV) < @svb.nl> het volgende geschreven:

11

Groet

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 15 feb. 2016 om 16:06 heeft (AV) @svb.nl> het volgende geschreven:

Dag en ,

Voor de invoering van de Wet BEU hadden we geen verdrag nodig om een uitkering de exporteren. Vanaf de invoering van de Wet BEU was export buiten Nederland niet meer mogelijk tenzij iemand woont in een verdragsland dat export van de uitkering mogelijk maakt. Pas vanaf de invoering van de Wet BEU hebben we het verdrag dus nodig voor het exporteren van een uitkering.

Groeten,

Van: @minszw.nl]
Verzonden: maandag 15 februari 2016 15:28
Aan: AV); (AV)
CC: (AV)
Onderwerp: RE: invoering Wet BEU en verdrag met Marokko

Dag ,

11

<image001.jpg>

International Affairs Department
Ministry of Social Affairs and Employment
Parnassusplein 5 | 2511 VX The Hague
P.O. Box 90801 | 2509 LV The Hague
www.government.nl

T: +31 70
C: +31 6
E: @minszw.nl

Van:
Verzonden: maandag 15 februari 2016 14:36
Aan: (Sociale Verzekeringsbank)
CC: (Sociale Verzekeringsbank)
Onderwerp: invoering Wet BEU en verdrag met Marokko

en

11

Met vriendelijke groet,

adres:

Rue Azrou Hassan Rabat Marokko

Tel +212

Fax +212

Mobiel + 212

de Nederlandse Ambassade op Facebook:

<https://www.facebook.com/PaysBas.Rabat>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van:
Verzonden: dinsdag 16 februari 2016 20:46
Aan: (Sociale Verzekeringsbank);
CC:
Onderwerp: FW: Tekst opzegging verdrag voor op website / FB ambassades
Bijlagen: tekst website gevolgen opzegging.docx

Dag ,

Zie bijgaand enkele punten onzerzijds. Opmerkingen van die ze eerder mailde zijn hier niet in meegenomen.

Gr.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: (Sociale Verzekeringsbank) [@svb.nl]
Verzonden: dinsdag 16 februari 2016 16:30
Aan:
Onderwerp: Tekst opzegging verdrag voor op website / FB ambassades

Dag en ,

We zijn van plan om een kort bericht te plaatsen als eerste kamer instemt met opzegging. Dat bericht heb ik in concept gereed. We verwijzen daarin naar meer details over gevolgen voor klanten. Ik stuur jullie hiervan het concept ter controle. Veel hebben jullie al eerder gezien, want gebruikt in filmpjes en andere teksten. Niettemin: graag obv laatste stavaza nog jullie oordeel over deze tekst. Ten overvloede -> zou graag uiterlijk morgenochtend reactie willen hebben.

Groet

Van:
Verzonden: dinsdag 16 februari 2016 16:43
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: Tekst opzegging verdrag voor op website / FB ambassades
Bijlagen: tekst website gevolgen opzegging.docx; ATT00001.txt

Kunnen jullie alvast eerste check doen?

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: (Sociale Verzekeringsbank) [@svb.nl\]](mailto:@svb.nl)
Verzonden: dinsdag 16 februari 2016 16:30
Aan:
Onderwerp: Tekst opzegging verdrag voor op website / FB ambassades

Dag en ,

We zijn van plan om een kort bericht te plaatsen als eerste kamer instemt met opzegging. Dat bericht heb ik in concept gereed. We verwijzen daarin naar meer details over gevolgen voor klanten. Ik stuur jullie hiervan het concept ter controle. Veel hebben jullie al eerder gezien, want gebruikt in filmpjes en andere teksten. Niettemin: graag obv laatste stavaza nog jullie oordeel over deze tekst. Ten overvloede -> zou graag uiterlijk morgenochtend reactie willen hebben.

Groet